

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar; al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: Grațian Capătă.

Preocupări.

Ioan Henrich Pestalozzi.

— Din viața și activitatea lui. *) —

În 17 Februarie s'au împlinit 100 de ani dela moartea aceluia care pentru iubirea activă dovedită față de popor și copii e numit al doilea Mesia, dela moartea marelui filantrop pedagog Pestalozzi. Apostolii au propovăduit iubirea deaproapelui, Ioan Henrich Pestalozzi toată viața lui a dovedit-o față de cei săraci, asupriți și neajutorați.

Nu putem mai măreț slăvi memoria acestui om, care s'a ridicat prin iubire și jertfire de sine mult peste cei aleși, decât prezentând viața și activitatea lui.

Pestalozzi pentru a putea ajuta poporul, care pe timpul lui trăia în mare ignoranță și mizerie, asuprit și ținut în întunericul neștiinței, renunță la cariere intelectuale, învață agricultura și în tovărășia unei bănci din Zürich cumpără în hotarul satului Birr o moșie de 100 pogoane, se mută la țară în mijlocul poporului să-l învețe și să-l ajute să scape de mizerie și neștiință. Reacredința și neizbutirea nu-l discorajază și nu-i micșorează dragostea față de popor. Dincontră când eră mai strâmtorat materialicește, când pe lângă tot ajutorul cumnaților săi îi mai rămase o datorie de 4000 fiorini — din 15000 —, sumă mare pe acele vremuri, văzând că nu poate contribui deadreptul la educația economică și sufletească a celor în vârstă, în

*) După Ion A. Rădulescu-ogoneanu: „Leonard și Ghertruda“, Bibl. pedagogilor clasici, 1909.

mijlocul cărora se așezase, se apucă să prevină în copiii părăsiți mizeria soartei lor. Din suma de 1400 fiorini adunați din subscripții, parte dăruită, parte ca împrumut, deschide în casa sa o școală de industrie și agricultură, adună copiii nimănui de pe drumuri, le dă adăpost, hrană și-i învață să plivească, să sape, să toarcă, să țeasă, să vorbească și să se poarte frumos, să scrie, să citească și să socotească; le eră ca un părinte: lucra și mânca cu ei împreună, ba se spune, că alegea pentru ei cartofii cei mai frumoși și lăsa pentru sine pe cei mai răi. Mai mult, ca să poată susține acest institut vinde mai bine de a treia parte a moșiei sale. Iar la începutul anului 1780, când nici după aceasta jertfă nu mai putea susține aceasta școală, cu sufletul plin de durere o desființează. Cu lacrimi în ochi le-a spus copiilor, la despărțire, să se poarte bine la oamenii ce-i vor lua.

Ruinat materialicește, e silit a-și da moșia ce i-a mai rămas în arândă și a trăi în lipsuri. Dragostea de popor nici în aceste zile de restriște nu-i părăsește sufletul. Îndemnat de un prieten și de soție-sa să scrie, se deșteaptă în sufletul lui hotărârea de a influența ca scriitor atât asupra poporului cât și asupra acelor, cari au datoria a se îngriji de popor. Îmboldit de dragostea pentru popor și de dorința de a-l deștepta, după alte două scrieri menite mai mult păturii conducătoare, scrie romanul de pedagogie socială »Leonard și Gertruda«, în care arată cum se ridică un sat prin energia unei femei de inimă. Acesteia i-au urmat alte scrieri, dar dintre toate »Leonard și Gertruda« a rămas cea mai însemnată. Aceasta scriere i-a creat multe cunoștințe și i-a adus și onoruri; până și principii se interesau să cunoască pe autorul lucrării »Leonard și Gertruda.«

Lui Pestalozzi însă îi trebuia teren de muncă, mijloc să-și poată revărsa iubirea asupra poporului prin fapte. Dovada cea mai eclatantă despre aceasta este faptul, că la propunerea prietenului său, ministrul Stäpfer, de a primi directoratul unei școli normale de învățători răspunde: »Vreau să mă fac învățător.« — S'a convins, că zădarnic i-s'ar da poporului orice aju-

tor material și oricâte înlesniri, până nu va fi deprins ca fiecare să aibă el grije de sine, până când nu se va obișnui să se ajute el singur pe sine, totul este zădarnic; că aceasta nu se poate numai din lăuntru înafară cultivând sufletele în aceasta direcție și că aceasta e cu putință în mod eficace numai la copii.

Nu peste mult i-s'a împlinit dorința. În Cantonul Niedwalden poporul instigat de un călugăr se rescoală contra întocmirilor noiei constituții. 12000 Francezi năvălesc în canton și înăbușesc răscoala. Peste 200 copii rămân fără părinți. Pentru îngrijirea și creșterea acestora e trimis Pestalozzi la Stans capitala cantonului. Aici Pestalozzi adună peste 80 orfani între 6 și 10 ani. El singur eră pentru acești orfani și tată, și mamă, și intendent, și servitor, și învățător. De dimineața până seara, eră în mijlocul copiilor; toată îngrijirea le venea din mâna lui, toată mângâierea și toată învățătura din gura lui. »Lacrămile mele curgeau cu ale lor și surăsul meu însoțea pe al lor. Erau afară din lume, afară din Stans, erau la mine și eu la ei. Supa lor eră a mea, beutura lor eră și a mea. N'aveam nimic, n'aveam lângă mine nici gospodărie, nici prieteni, nici servitori, îi aveam numai pe ei. De erau sănătoși, eu mă aflam în mijlocul lor; de erau bolnavi, mă aflam la patul lor«, o spune însuși Pestalozzi. Seara el eră cel din urmă care se culcă, iar dimineața cel dintâi care se sculă. Chiar și după ce se așezau în pat, făcea încă rugăciuni cu ei și le spunea ceva de învățatură, până adormeau.

În cadrul unei astfel de viață familiară face Pestalozzi instrucția și educația orfanilor din Stans, nizuindu-se a le îmbogăți și desvolta sufletul din lăuntru înafară prin iubire, intuiri, conversații și muncă spontană. Și Pestalozzi eră fericit văzând rezultatele la cari a ajuns. Iată cum exclamă — în lucrarea »Cum își învață Gertruda copiii« — amintindu-și de acele zile: »Doamne, cât îți sânt de mulțumitor pentru strămtorarea mea! Fără ea, n'aș putea rosti cuvintele acestea...« Fericirea lui Pestalozzi însă n'a ținut mult. La începutul lunii Iunie 1799 armatele franceze urmă-

rite de austriaci, se retrag în munții Elveției și ocupă și Stansul. Având nevoie de un spital militar, comisarul guvernial designează pentru acest scop mănăstirea în care era adăpostit orfelinatul lui Pestalozzi. Pestalozzi cu inima zdrobită de durere încarcă proviziunile și mobilele școlii și împreună cu banii ce au mai rămas din fondul școlii, le-a trimis guvernului central. Astfel după muncă de 5 luni e silit a-și întrerupe iar activitatea binefăcătoare. Dealtcum eră și timpul să pauzeze puțin. Munca titanică îl istovise; scuipa și sânge.

După recreare de 4 săptămâni scrie prietenului său, ministrului Stapfer, că dorește să-și continue încercările începute la Stans, fără de care nu se simte bine, nu poate fi. Nu-i trebuie nici titlu, nici leafă, numai să muncească în școală cu copiii. Stapfer îl numi la o școală din Burgdorf. Și aici de dimineața până seara era între copii, lucra cu ei: căuta metoda prin care să-i facă să găsească ei cunoștințele și să-și construiască fiecare știința ce trebuia să știe. După examenul dat la 8 luni dela începerea activității sale, fu înaintat învățator la a doua școală de băeți din oraș. Pestalozzi însă nu se simțea în aceste școli la largul lui și se ocupa cu ideea înființării unei școli de săraci și orfani pe care să o conducă cum îi place. Dorința de a avea o școală a lui i-se împlini. Stapfer, unul dintre cei mai entuziasmați adepți ai nizuințelor și preocupărilor lui Pestalozzi înființează pentru propagarea lor »Societatea prietenilor învățământului« și mijlocește dela guvern pentru preocupările lui Pestalozzi un ajutor. La acestea se mai adaugă, că Hermann Krüsi, un învățator adus cu 29 copii săraci din răsăritul Elveției de Fischer, fost secretar al lui Stapfer, după moartea acestuia se alătură la Pestalozzi. Localul școlii unde funcționa Pestalozzi eră acum neîncheptor. Pestalozzi cere pentru școală castelul din Burgdorf rămas gol. Guvernul la stăruința lui Stapfer i-l dă. Aici deschide Pestalozzi în toamna anului 1800 vestita școală din Burgdorf, care eră o școală primară cu internat pe care o frecventau și copiii multor frun-

tași ai vieții publice. Încă înainte de deschiderea școlii-internat din castelul din Burgdorf se mai alăturaseră la Pestalozzi pe lângă Krüsi, Tobler, un teolog și Buss, un compactor, bun cântăreț și desenator.

Aici își desăvârși Pestalozzi metoda sa și a scris lucrarea pedagogică »Cum își învață Gertruda copiii«. După doi ani dela înființarea institutului, guvernul, la cererea lui Pestalozzi, trimite o comisiune să cerceteze rezultatul obținut. Comisarii — zice raportul înaintat — au fost izbiți de »ordinea, curățenia, sănătatea înfloritoare și dispoziția veselă a elevilor, de tonul liberal dintre ei și învățătorii lor, de continua încordare fără oboseală, de necurmata priveghere sub care stau, nepărăsiți nici în ceasurile de recreație, de desăvârșita lipsă de orice pedepse, cari sunt de prisos prin aceasta necurmata priveghere.« I-au frapat apoi viața veselă și senină din școală care consta din trezirea și punerea în lucrare a puterilor elevilor; încrederea în sine a elevilor isvorită din conștiința unui necurmat progres sufletesc care le umple sufletul de mulțumire. În urma acestui raport școala lui Pestalozzi e decretată de instituție națională. Faima școlii din Burgdorf cutreeră întreaga Europă. Numeroși învățați vin și cercetează aceasta școală. Dar nu numai curioși se abat pe la Burgdorf, ci și dornici de învățatură. Dintre aceștia unii se angajează la școala lui Pestalozzi, ca Johannes Muralt și Johannes Niederer.

Ajungând în 1803 în guvernul central oameni din familia aristocratică cari nu-l simpatizau pe Pestalozzi pentru ideile sale democratice, îi iau castelul și-i dau pentru școală o mănăstire veche în Münchenbuchsee. Aici însă abia a stat câteva luni. Tobler și Muralt voinde să scape pe Pestalozzi de îngrijirile materiale fac o învoială cu Emanuel Fellenberg un om de o voință energetică, calculator, rece și deprins a porunci, ca acesta să ia asupra sa administrarea institutului. Pestalozzi cu inima plină de îndoială acceptă învoiala. Curând însă se trezi că nu mai e el stăpânul institutului său. Văzând acestea încheie o convențiune cu orașul Yverdon care îi pune la dispoziție un castel

amenajat cu toate cele trebuincioase și în toamna anului 1805 se mută și deschide aici o nouă școală. Aici la Yverdon reînvie viața dela Burgdorf. Același spirit de ordine, aceiași dragoste tronează și în institutul dela Yverdon ca și în cel dela Burgdorf. Ba mai mult. În fiecare seară după culcarea elevilor, Pestalozzi și colaboratorii săi țineau câte o scurtă conferință în care își expuneau impresiile de peste zi și luau hotărâri pentru ziua următoare. Sâmbăta reluau și dezbăteau toate impresiile de peste săptămână și formulau programul pe săptămâna viitoare. La Yverdon metoda de a face pe elevi să-și câștige cunoștințe prin intuiție în natură a fost dusă cu un pas mai departe. Toamna, primăvara și vara făceau excursiuni, cei mai mici numai prin apropiere, iar cei mai mari și prin munți, unde petreceau uneori zile întregi. În drum învățătorii le atrăgeau atențiunea asupra a tot ce eră interesant pentru ei. Elevii se întreceau în a aduna flori, plante, minerale, etc. După ce se reîntorceau erau puși să expună ce au observat în scris și oral. Faima institutului din Yverdon a devenit și mai mare ca a celui din Burgdorf. Oameni de știință ca Ritter se abat pe la Yverdon să studieze metoda lui Pestalozzi și rămân încântați și o aplică și în cercetările științifice. Orașe și țări trimit din învățătorii cei mai distinși să studieze metoda lui Pestalozzi.

Ajuns la culmea gloriei, în anul 1815 pierde pe îngerul său păzitor, pe iubita sa soție. Rămas singur Pestalozzi se lasă influențat de Iosif Schmid, un adevărat talent — care în 1801 la vârsta de 14 ani venise în institutul lui Pestalozzi din Burgdorf ca elev și peste doi ani ajunsese învățător —, dar fire autoritară și arogant. Schmid cu firea lui făcu imposibilă rămânerea celorlalți în institut. În 1816 părăsesc institutul aproape toți colaboratorii. În 1817 se iscă un proces între Niederer și Krüsi pe de-o parte și Pestalozzi și Schmid de altă parte asupra institutului de fete, proces care a durat mai mulți ani și care l-a amărât mult pe Pestalozzi.

În anul 1817 din banii ce i-au rămas din reeditarea

operelor sale înființează în Clindy, aproape de Yverdon o școală pentru săraci.

În 1825 amărît de atacurile nedrepte închide institutul din Yverdon și luând cu sine resturile pământești ale soției sale se reîntoarce la Neuhof. Reîntors la Neuhof, la nepotul său, Gottlieb, începu să facă planul unei școale pentru săraci. În vremea aceia lua parte la toate manifestările culturale din jur și își scrie amintirile întitulate »Cântec de lebedă.«

La începutul anului 1827 un învățator englez, Eduard Biber dela institutul lui Krüsi din Yverdon, la spatele căruia se ascundea Niederer, publică un pamflet, în care i-se aruncă lui Pestalozzi vorbe de hulă, cari îl amărăsc într'atâta încât cade bolnav la pat. Nepotul său ca să fie mai aproape de medic îl duce la Brugg. Aici își dă sufletul în mâinile Creiatorului la 17 Februarie 1827.

A fost înmormântat după dorința lui lângă zidul școalei noi zidită pentru săraci din Birr.

Pe mormântul lui — ca să i-se respecteze voința: »...; pe piatra ce va acoperi cenușa mea să nu fie scris numele meu: (până) oamenii se vor arăta poate mai dreپți decât au fost în viața-mi« — nu a fost scris nimic până la 100 de ani dela nașterea sa. Atunci pe bustul ridicat asupra mormântului lui s'a săpat următorul epitaf:

Părintelui nostru Pestalozzi, Aragaul recunoscător.

HENRICH PESTALOZZI,

născut în Zürich, la 12 Ianuarie, răposat în Brugg, la 17 Februarie 1827, mântuitorul săracilor la Neuhof, învățatorul poporului în „Leonard și Gertruda“, în Stans tatăl orfanilor, în Burgdorf și Münchenbuchsee întemeietorul școalei noi populare, în Yverdon educatorul omenimii, om, creștin, cetățean. — Totul pentru alții, nimic pentru sine!

Binecuvântat fie numele său!

G. Capătă,

Chestiuni didactice.

Treptele formale sau psihologice.

— Continuare —

Cunoștințele despre singuraticile ființe, lucruri, lucrări, fenomene, întâmplări, etc., câștigate și clarificate la treapta formală. Predarea nu rămân izolate. Sufletul în mod natural spontan ca un magazioner isteț, ca un compozitor și un fizician — folosindu-ne de comparații ce cad sub simțuri — alege, fixează puncte și cauze și efecte; grupează și etichetează cunoștințele câștigate despre singuraticile ființe, lucruri, lucrări, fenomene, etc., în noțiuni, reguli, legi, ca să le poată mai ușor stăpâni și să se poată folosi de ele mai cu înlesnire.

Având în vedere, că copiii își formează mai mult noțiuni psihologice decât logice și sistematizează în o măsură redusă, înainte de a intra în fixarea lucrărilor cerute de cele două trepte formale prin cari se ajută formarea noțiunilor și sistemizarea sau gruparea, să vedem cum se prezintă acestea în mod natural spontan la copii.

Copiii când intră în școala primară au noțiuni. Noțiunile lor sunt însă psihologice, niște imagini generice globale, mai mult sau mai puțin clare, despre ființele, lucrurile, lucrările, fenomenele ce au văzut. Așa spre pildă au noțiune sau imagine generică globală despre: masă, scaun, sobă, pisică, câine, vacă, cal, iarbă, floare, etc., fiindcă au văzut mai multe ființe și obiecte de acestea. Le recunosc și numesc, dar în zadar le-am cere să le descrie, nu le pot, fiindcă nu s'au ocupat cu ele ca să le cunoască amănunțit, iar dacă descriu ceva fac descriere psihologică, adică îți spun ce este după impresiile ce le-au rămas mai vii

dela fiecare. Aşa spre pildă câinelé este aceia ce latră, fuge către tine şi te muşcă; masa este masă, ori aceia pe care mâncăm. Cum vedem, ideile lor sunt imagini globale, iar grupările, făcute în baza impresiilor mai puternice care li-s'au imprimat în minte.

În şcoala primară prin observările metodice făcute la Exerciţiile de intuiţie, Ştiinţele fizico-naturale, Geografie, etc., îşi câştigă o mulţime de imagini obiective sau reprezentări detaliate şi imaginare, despre fiinţe, lucruri, lucrări, fenomene, etc. Acestea nu rămân izolate ci încă în momentul producerii se unesc cu imaginile generice sau noţiunile globale ce le au despre acel soi de fiinţe, lucruri, lucrări, fenomene, etc., întregindu-le, detaliindu-le, conturându-le. Noţiunile acestea mai mult sau mai puţin detaliate se referesc numai la fiinţele, lucrurile, lucrările, fenomenele, etc., văzute şi păstrate în conştiinţă: sunt noţiuni psihologice. Văzând repetându-se fenomene fizice, chimice şi biologice, etc. şi observând cum se produc, îşi dau seama de efectele lor şi induc după puterea lor de pătrundere, legi. Aceste legi asemenea se referesc numai la cazurile observate, se poate spune că sunt reflexiuni psihologice.

Formarea noţiunilor psihologice începe pe la 6-7 ani. Iar reflexiunea psihologică inductivă pe la 9-10 ani, când mintea copilului a trecut peste greutatea formărilor de noţiuni psihologice. Pe la 13-14 ani când nici inducţiunea psihologică asupra fenomenelor ce văd nu le mai absorb toată puterea de reflexiune, băgând de seamă, că în cadrul noţiunilor psihologice şi a legilor formate şi formulate se înglobează noi şi noi percepţii, ajung a face inducţiuni şi asupra procesului psihic al apercepţiei şi astfel ajung la generalizări universale, la noţiuni logice, la judecăţi universale. Trecuţi de aceste experienţe, îndeosebi experienţa vieţii îi face să reflecteze şi deductiv. Acest soi de reflexie începe a se manifesta mai cu seamă pe la 16-17 ani. Dealtcum toate datele înşirate mai sus, arată numai timpul când lucrările sufleteşti anunţate la acel timp

încep a se manifesta mai pronunțat. Aceasta nu însemnează că înainte de aceia dată nu s'ar ivi sub formă sporadică primitivă.

După această introducere lămuritoare să vedem ce e de făcut la cele două trepte formale, menite a ajuta gruparea cunoștințelor câștigate despre singuraticile ființe, lucruri, lucrări, fenomene, etc., la Asociere, și Generalizare sau Sistemizare.

ASOCIEREA. În procesul spontan al grupării observăm, că la prezentarea în conștiință a cunoștințelor percepției se ivesc reprezentări sau noțiuni globale și inducțiuni psihologice asemănătoare, și din acestea se formează noțiunea psihologică și se cristalizează judecățile psihologice. Vom ajuta conștient formarea de noțiuni, reguli și legi psihologice, lucrând conform acestui proces psihologic spontan. Deci când se cere și voim să ajutăm gruparea cunoștințelor despre singuraticile ființe, lucruri, lucrări, fenomene, etc., la Asociere vom ajuta ridicarea tuturor ființelor, lucrurilor, lucrărilor, fenomenelor, etc., învățate sau văzute cari au note comune, în conștiința elevilor constatând și cristalizând aceste note; vom proceda ca magazinierul isteț care alege în ..... mărfurile de acelaș soi, ca cel ce vrea să învețe o lucrare și ca cel ce voește să-si dea seama despre fenomene. Această cristalizare a notelor comune și ajutorare în ridicarea în conștiință a reprezentărilor sau noțiunilor globale despre ființele, lucrurile, lucrările, fenomenele, etc., asemănătoare vom face-o după intuirea mai multora fie în ora în care am intuit ultima, fie în ora deosebită. Notele comune pe cari le cristalizăm și în baza cărora ajutăm să se ridice în conștiință reprezentările sau noțiunile globale asemănătoare, trebuie să fie notele cari formează conținutul noțiunii ce voim să se formeze în mintea ele-

vilor, ordinea lucrărilor și cauzele și efectele fenomenelor.

Știind că noțiunile, regulile și legile se formează și spontan cu ocaziunea intuiției, se pune întrebarea, oare e de lipsă să se constate notele comune și să se ajute ridicarea în conștiință a reprezentărilor sau noțiunilor globale asemănătoare? Cazul e analog cu al pregătirii apercceptive. Dacă nu am face Asocierea, e întrebarea că oare ar putea găsi dela sine elevii notele cari formează conținutul noțiunii, ordinea acțiunilor și cauzele și efectele fenomenelor, oare s'ar produce la toți aceiași noțiuni sau judecată psihologică? Natural, că o grupare pripită ori forțată și deci și o Asociere de această natură nu sunt bune, conduc la o intelectualizare exagerată, dar a susține că ajutorarea acestor procese psihologice naturale pentru a nu da prilej la exagerări trebuiesc neglijate nu este pedagogic.

GENERALIZAREA sau SISTEMIZAREA. După cum magazionerul isteț care a ales și a pus grămăjoare mărfurile de acelaș fel, le leagă și le etichetează; după cum cel ce voește să învețe cum se săvârșește o lucrare, după ce a observat bine lucrarea statorește ordinea acțiunilor; și după cum cel ce vrea să-și fixeze influința unor ființe, materii și acțiuni asupra altora, după ce a observat mai multe cazuri și și-le-a însemnat, statorește o lege: întocmai va ajuta și învățătorul pe elevi să lege și să eticheteze cunoștințele despre ființe și lucruri, etc., alese și puse grămăjoare; le va ajuta să fixeze ordinea acțiunilor la lucrările ce le-au observat și și-au dat seama cum s'au săvârșit și-i va ajuta să formuleze legi referitoare la fenomenele fizice, chimice, biologice, sociale și adevăruri morale după observarea mai multor cazuri și stabilirea cauzei și efectului. Toate acestea învățătorul le îndeplinește în

treapta formală sau în treapta procedurii Generalizarea sau Sistemizarea. Deci la treapta Generalizarea sau Sistemizarea, ajutăm formarea de noțiuni abstracte sau legarea și etichetarea cunoștințelor despre ființe, lucruri, însușiri etc., stabilirea de reguli când e vorba de lucrări și de legi când e vorba de fenomene fizice, chimice, biologice, sociale și adevăruri morale.

Natural, că se va ajuta alegerea și gruparea cunoștințelor despre singuratică ființe, lucruri, însușiri, etc., de acelaș fel după ce elevii au fost puși să intuiască din cele mai caracteristice câte numai permit împrejurările. Asemenea se va face și cu satorirea ordinii acțiunilor la lucrări, la satorirea regulilor. La fel se va purcede și cu stabilirea cauzelor și efectelor la stabilirea legilor fenomenelor fizice, chimice, biologice, sociale, etc. Mai mult la aceste trepte trebuie să se țină seamă de gradul de dezvoltare psihică a elevilor, de aceia că de ce fel de fenomene psihice de cunoștință sunt capabili; învățătorul conștiu va acomoda lucrarea sa de ajutorare și conducere capabilității elevilor: când sunt capabili numai de noțiuni psihologice îi va conduce să-și câștige noțiuni psihologice, iar când sunt capabili de inducțiuni îi va conduce să facă inducțiuni, etc.

(Va urma)

G. Cupătă.

Sălajul**Manifestări culturale.****Cultivarea mândriei și demnității naționale.**

— Conferință pentru popor*) —

Oameni buni!

Ne-am adunat astăzi aici, nu pentru a petrece vremea, care trecând să nu ne lase în urma ei nici un folos. Englezii, niște oameni dintr'o țară îndepărtată de a noastră, spun că timpul e bani și nici odată nu stau fără a se ocupa cu ceva folositor. De aceea ei sunt oameni bogați, cu stare bună și mulțumiți.

Noi încă, dacă ne-am adunat aci, să ne silim să tragem folos din timpul petrecut împreună. Dacă acest folos nu va fi chiar în bani va fi ceva mai scump și mai presus decât banii. Vom trage un folos mai mare ascultând cu luare aminte sfaturile înțelepte găsite de cei ce-și dau seama despre rosturile vieții.

Noi învățătorii ne adunăm, în fiecare lună și în fiecare sat, unde stăm de vorbă cu oamenii, tocmai așa cum am venit astăzi aci la D-Voastră, spre a vorbi de unele lucruri ce trebuiesc să le știe fiecare Român bun și cinstit.

De data aceasta vă voi spune cum trebuie să se poarte fiecare Român și cum trebuie să fie pentru a-și câștiga cinste în fața lumii. Vedeți D-Voastră, fiecare om după ce ajunge mare, când se vede stăpân pe el și pe voința lui, simte mândrie în sufletul său gândindu-se că nu-i mai poruncește nimenea, nime nu-l oprește dela săvârșirea faptelor cari îi plac. Zic, se simte mândru, se simte demn. Aceste fiecare le știți, nu trebuie să vă vorbesc despre ele. Vă voi vorbi despre un alt lucru însemnat pe care trebuie să-l știe fiecare Român.

Dumnezeu ne-a învrednicit să ne naștem Români! Am ajuns să fim stăpâni în țara noastră. Vremurile grele, de urită amintire au trecut. Ori unde ne ducom auzim cum răsună limba noastră românească. Suntem liberi să ne întocmim viața cum ne place. Să fim mândri că stăpânim aceleași locuri pe unde odioară au stăpânit cel mai vestit popor care a cucerit într'o vreme lumea întreagă, Romanii. Ei au venit și pe aici și au în-

*) Ținută la ședința cercului cultural Racova.

temeiat sămânția românească. Ei erau acei ce stăpâneau pățile acestea pe cari noi suntem datori a le păstra atâta timp cât vom trăi. Pentru aceste locuri mult sânge s'a vărsat. Popoare sălbatice au venit dela Soare-răsare cu gândul de a-l lua dela noi. S'au ridicat Turcii cu inima haină dela Miază-zi, ș'au încercat Bulgarii dela Dunăre, au venit Ungurii dela Răsărit a se face stăpâni aici unde noi am văzut mai întâiu soarele răsărind și unde ne-a surăs mai întâiu mama noastră. Dar strămoșii n'au lăsat-o căci erau Români vrednici. Noi încă să o iubim și să o apărăm. Fiecare dintre noi trebuie să fie Român demn. Român demn nu se poate numi acela care nu-și iubește țara sa. Iar țara ni-o iubim numai atunci când ne silim și muncim din toate puterile noastre și din inima și sufletul nostru pentru prosperarea și înaintarea ei în toate privințele.

Un Român bun o face aceasta totdeauna nesilit de ninenea. Inima lui îi spune că fericirea și mulțumirea sa nu o va găsi pe alte tărâmurii în alte țări străine.

Țara este mama noastră a tuturor iar noi toți suntem fii ei. După cum fiecare își iubește părinții săi, tot așa și noi suntem datori a ne iubi țara. Iar aceasta o facem când muncim pentru ea. Unui Român cinstit i-se rupe inima de durere când vede că țara sa suferă. Datoria sa e ca în aceste împrejurări să se silească a înlătura tot ce dă naștere la această suferință. Desigur că dacă va face aceasta și el și frații săi vor trage foloase. Ajutând țara ne ajutăm pe noi înșine și apărându-i marginile ei ne apărăm casele noastre.

Dumnezeu a vrut ca noi să ne naștem Români. Astăzi a fi român e lucru mare. Trebuie să știți și D-Voastră că acum și Românului i-se dă locul ce i-se cuvine între celelalte popoare din lume. Ba încă în unele locuri suntem chiar pînă pe din frunte. Am ajuns ca cuvântul nostru să fie ascultat întocmai ca al altor națiuni în sfatul cel mare al popoarelor ce se ține într'o țară numită Elveția. Acolo unde adesea se sfătuesc trimișii țărilor din lume asupra soartei popoarelor, e cinstea a fi întrebat și tu Român, a-ți spune părerea. Cinstea însă trebuie să ni-o păstrăm, Trebuie să ne purtăm cinstit și să dăm dovadă că și noi suntem un popor cuminte, nu cum ne ponegrese dușmanii. Acești dușmani se uită cu ochi răi la noi, pândindu-ne în fiecare moment să vadă cum ne purtăm, ca apoi să meargă prin țări străine și să ne ponegrească cu felurite minciuni, spre a ne face de răs

atât pe noi cât și țara noastră și să ne strice cinstea în fața lumii întregi.

În lăuntru țării Românul cinstit e dator să muncească. Să ne vedem de gospodăriile noastre. Să ne lucrăm lucrul la timpul său; vecinului nostru să nu-i facem nici o pagubă. Când un frate sau unul de aproapele nostru se găsește în vre-un năcaz, este cinstit a urma sfaturile Mântuitorului lumii: Isus Christos, care ne-a poruncit să ajutăm pe deaproapele nostru ca pe noi înșine. Bărbatul față de femeia sa se va purta totdeauna cu cea mai mare cinste, iubire și dragoste. El promițându-i femeii sale credință până la moarte, este dator a păstra această credință. Asemenea femeia încă cste datoare cu credință sinceră bărbatului său. Ei trebuie să fie una întotdeauna. Pe oi nimic să nu-i despartă până la moarte. E vai de aceia căsnicie în care ura și neînțelegerea și-a înfipt colții săi cei veninoși. Viața acelora este un chin de care să te ferească Cel de sus. Soții trebuie să se cinstească unul pe altul. Ei nu se vor face de răs înaintea lumii, spunându-și unul altuia vorbe urite și de scădere. Apoi ei își vor crește copiii în frica lui Dumnezeu, deprinzându-i încă de mici cu cinste față de părinți, frați și deaproapele lor. Li vor pregăti ca crescând mari să fie buni Români, să-și cinstească patria și limba ce au moștenit-o dela părinții lor. Când le va veni timpul îi vor purta pe toți la școală pentru a învăța carte ca să fie deștepți și luminați, putând aduce mai mult folos țării decât unul care neștiind carte nu cunoaște lumea nu știe ce se întâm în jurul său, nu vede decât până la vârful nasului. Românul harnic se silește să dea copiilor săi o creștere aleasă. El îi îngrijorește de când sunt mici până ce au ajuns mari. La fiecare copil îi pregătește o meserie după care să poată trăi mai ușor. Când ajunge vârsta militariei, îl povățuește cum să se poarte în decursul serviciului militar, spre a deveni bun militar și destoinic mânăitor al armei și bun apărător al Patriei. Părinții sunt totdeauna pildă în fața copiilor lor. Ei nu trebuie să se necinstească în fața lor. Aceasta ar fi foarte mare păcat, căci necinstându-se ei, îi vor necinsti și copiii lor. Copiii învață multe dela părinții lor, și dacă părinții nu vor arăta copiilor lor decât fapte rele, apoi acești copii îi vor urma când vor fi mari, vor fi niște făcători de rele cari ajung în temniță ori în ocnă pe toată viața.

Să nu uitați, dragii mei, că necinstindu-vă pe voi, pe copiii

voștri, casa voastră și pe frații voștri, vă faceți de rușine, numele vostru va rămânea veșnic pătat și cine va anzi de el, își va astupa urechile. Trebuie să ne dăm silința să ne îndreptăm unul pe altul și să ne deprindem în săvârșirea faptelor bune și frumoase. Cui nu-i place când aude că cutare a săvârșit o faptă bună? Ori care nu se simte mulțumit și mai împăcat când se gândește că într'o zi a săvârșit o faptă care-i face cinste?

Ei, vedeți D-voastră, că după cum un om face o faptă bună și frumoasă, tot așa poate să facă și un popor întreg . . . Adecă cum, un popor întreg?... Se adună toți oamenii de acelaș sânge și de acelaș neam și pun mână cu mână la săvârșirea unei fapte? Nu, așa nu se poate, ci fiecare văzându-și liniștit de treburile sale, acolo în gospodăria sa, iar atunci când țara îi cere ajutorul îl dă, merge vesel întru apărarea ei. În luptă e supus și ascultător; un singur gând îl ține: gândul ca să-și scape țara din primejdie.

În timp de pace, românul e cinstit, liniștit și pașnic. El nu cârtește împotriva deregărilor săi cari îi vreau binele. Românul cinstit se mulțumește cu soarta și primește legile cari le fac cârmuitorii spre binele, ușurarea și propășirea sa. El nu dorește traiul din țară străină, căci mai fericit și mai mulțumit decât aici în țara sa nu poate fi nicăiri pe pământ.

Românul cinstit și demn are nețărmurită iubire față de tot ce este românesc. Datinile, obiceiurile și trecutul strămoșilor săi nu le uită nicicând. Le respectă, le cinstește și le păzește cu sfințenie, neuitând că acelea au fost focul jufulețitor în care au ținut aprins sufletul românesc în vremurile de grea cumpănă.

Românul cinstit își aduce cu drag aminte de eroii săi. El nu uită niciodată pe cei ce pe câmpul de războiu vărsându-și sângele au murit pentru ca să câștige ceea ce au dorit de sute de ani: libertatea într'o țară mare, mândră, frumoasă și bogată. Mulți au fost acei scumpi ai noștri, cari au plecat fără a se mai întoarce. Pe aceștia nu trebuie să-i uităm niciodată. Să ne îngrijim ca și locurile de veșnică odihnă să le fie bine îngrijite, acoperite cu flori; în fața acestor morminte să ne descoperim și să cerem bunului Dumnezeu ca și nouă să ne dea aceleași virtuți sufletești și putere ca și noi să fim în stare a le urma exemplul când va fi nevoie.

Românul cinstit își amintește cu drag de toți binefăcătorii săi. În special el are o deosebită dragoste față de Regele Său.

Nu poate uita niciodată faptele ce a săvârșit în decursul războiului pentru desrobirea Neamului. Regele nostru, a stat întotdeauna în fața gloanțelor inamice, îmbărbătându-și soldații și îndemnându-i la luptă până la ultima picătură de sânge. Iar Dumnezeu, văzându-ne dragostea mare față de El ni-L-a ferit de gloanțele inamice cari se întreceau în a-L atinge și a-L răpune: Nici unul nu L-a atins, toate au rătăcit în alte părți. Nu uită, că Regele a fost Viteazul Căpitan care ne-a condus la împlinirea visului strămoșesc de veacuri.

Trebue să știți că ne-ar blestema din morminte toți morții, dacă ne-am codi dela datoria noastră. Ei, care toată viața lor au lucrat numai ca să ne poată câștiga independența, ar plânge de mila noastră când ar vedea că slăbiciunile noastre sunt cauza spulberării țării atât de scumpe pentru care ei au luptat cât au trăit și pentru care și-au dat viața. Noi nu vom fi vrednici a ne numi urmașii lor dacă nu vom fi strănși unul lângă altul. Dușmanul care ne pândeste, dacă n'am ținea laolaltă, ar găsi imediat prilejul de a intra în țara noastră și a ne subjugă. Însă fiind cu-minte și înțelegători vom putea cânta cu fală :

Hai, saltă Române, plin de mândrie,
Cântă voinice că ai sfărâmat
Jugul acela ce în robie
Secoli nitate tu l'ai purtat.

Iată tiranul tremură, fuge,
Piere de groaza brațului tău,
Trece Carpații și astfel ajunge
Râsul, ocară supusului său.

Nu mai e clacă nici iobăgie,
Nu mai e jugul nesuferit,
Chila, podvada, greaua podvadă,
Toate din țară azi au fugit.

Iacă oști liber, fă-ți voia ta,
Scrie, vorbește, dreptul ți-l știi,
Spune Europei ce-ai fost odată,
Ce ești acum și ce vrei să fii!

Dragii mei, în astfel de împrejurări putem să cântăm și să ne veselim cântând cântecele noastre frumoase. Ele ne vor aminti

întotdeauna de cei ce au suferit pentru noi, iar noi amintindu-ne de ei să le cinștim numele și trecutul.

Mai departe, oameni și români buni, nu trebuie să uitați că mai avem ceva scump care trebuie cinștit și slăvit. Acesta este steagul românesc. Steagul nostru este unul dintre cele mai frumoase. Roșu, galben și albastru sunt culorile pe cari le-au ales Românii ca semn al lor. Aceste sunt culorile cele mai potrivite, cele mai acomodate după viața Românului. Dealtfel, par'că și Dumnezeu iubeste mai mult tricolorul românesc, că de multeori ni-l arată chiar pe cerul Său. Dar nu numai nouă ni-l arată, ci și altor popoare, zicându-le par'că: „Vedeți voi, ce frumos steag! Vedeți, ce frumoase culori! Vedeți, cât de frumos apar aceste trei culori; vedeți cât de mândru strălucesc ele chiar și pe bolta cerului! Vedeți, ce gust ales are Românul! Vedeți, voi popoarelor, că el și-a ales chiar culorile acele pe cari le iubesc și Eu mai mult! Acestea sunt culorile Mele favorite, și el, chiar, pe acestea le-a ales!

Așa, dragii mei, nu uitați ceeace v'am spus în aceste puține minute, cât am stat împreună. V'am spus tot ceeace o inimă românească trebuie să simțească și tot ceeace un Român bun trebuie să știe. Iubiți-vă pe voi, iubiți-vă țara, moșia și familia, căci numai așa veți fi fericiți și vă veți putea găsi mulțumirea. Datinele și obiceiurile românești să vă fie totdeauna dragi! Cântecelul românesc trebuie să vă fie mereu pe buze. Cântați-le mereu, căci sunt frumoase, mai frumoase decât ale oricărui popor. Nu vă fie rușine de ele.

Făcând toate acestea și mai adăogând și D-voastre ce veți crede că e bine și românesc vă veți câștiga cinștea tuturor, iar țara va înflori și se va ridica atât în cinște cât și în bogăție. Atunci ne vom simți și noi și mai fericiți și mai mulțumiți. Atunci țara noastră va fi o gură dulce a raiului care ne va da fericirea traiului, și ne va scuti de toate neplăcerile. Atunci viața ni se va părea mai ușoară și nici unul nu va mai dori să părăsească locurile unde a crescut, spre a merge în țări străine să-și caute fericirea. O va avea fiecare aici. Atunci cu drept cuvânt, ne vom putea mândri că suntem Români.

Să dea Dumnezeu, ca ceeace v'am spus eu acum, să vă fie ținta spre fericirea D-voastre și a Patriei.

Să trăiți cu toții, veseli și sănătoși!

Andrei Cosma.
învățător.

Sedința Cercului cultural Gălpăia.

Duminecă 20 Februarie a. c. s'a ținut în comuna Jac, ședința Cercului cultural Gălpăia. Membrii cercului — unul lipsea — au reușit să organizeze o adevărată sărbătoare culturală. Pe lângă membrii obligați la prezență, au mai participat diferiți oaspeți intelectuali care au contribuit și ei la desăvârșirea serbării.

Partea cea mai însemnată din această manifestație culturală a avut-o, fără îndoială, învățătorul din loc, dl Gheorghe Rus.

Se știe cu cât interes sunt ascultate producțiunile elevilor de către părinți. De aici greutatea de a alege și sistematiza materialul, pentru ca mulțimea să nu se plictisească și să prindă ceva din el. Din materialul propus de dl Gheorghe Rus s'au redus două treimi, dar bucățile rămase au fost așa de bine alese și aranjate, că putem spune, mulțimea a fost furată dela grijile zilnice cel puțin pentru timpul cât a fost în școală.

Lucru de căpetenie pentru câștigarea sufletului poporului pentru cultură, nu sunt atât conferințele pe care le țin învățătorii la cercurile culturale, cât serbările școlare care se fac cu această ocazie. Recitățile și cântecele sunt ascultate cu viu interes de părinți, se lipsesc de sufletele lor și rămân neșterse. Din acest punct de vedere privește poporul nostru activitatea învățătorului și progresul școlii; astfel se câștigă încrederea și dragostea poporului; astfel își adună dascălul elevii la școală unde sfaturile lui prind rădăcini.

Conferințele pe cari le țin învățătorii le folosesc mai mult lor și depinde de dragostea și încrederea mulțimii pe care o cucerește învățătorul pentru ca să folosească ceva și poporul care le ascultă.

Învățătorul din Jac, dl Gheorghe Rus, prin neobosita săr-guință cu care a lucrat în școală, pe acest teren, a câștigat încrederea mulțimii, această încredere fiind punctul de reazem al oricărei manifestații culturale din Jac. — Nu știu dacă a plecat cineva cu un cât de mic folos real din vorbirile ținute posterior de învățători; ceea ce știu sigur este că inima fiecărui ascultător

a vibrat puternic de dragostea de țară la auzul producțiilor bine alese ale elevilor.

Di Președinte Gavril Câmpean, evedențiază acest lucru în cuvântarea d-sale „Sfaturi pentru școlari“. Adresându-se părinților elevilor, dl președinte îi îndeamnă să-și trimeată copiii la meserii, căci numai astfel vom putea lua din mâinile streinilor bogățiile țării noastre.

Di Gheorghe Hobjilă își dezvoltă conferința „Logea și respectul ei“.

Di Ștefan Varga vorbește foarte convingător despre „Insemnătatea și binefacerile școloi“.

Ședința se ridică la orele 5 p. m.

A fost o zi frumoasă pentru toți.

Gh. Hobjilă.

Ședința Cercului cultural „Bobota“.

Cercul cultural „Bobota“ și-a ținut adunarea din Februarie a. c. la 13 ale acelei luni în comuna Bobota. Membrii corpului didactic în corpore au participat la serviciul divin, care a fost celebrat de cătră Onor. D. Valentin Copos preot gr. cat. din localitate și de Onor. D. Ioan Butean preot gr. cat. din Zalnoc, care a binevoit a ne onora cu prezența sa și a contribui la ridicarea serbării acelei zile.

După serviciul divin, d-nii preoți, membrii corpului didactic, întreg poporul, împreună cu elevii școloi s'au adunat în sala școloi primare de stat, care deși destul de mare, de astădată s'a dovedit de prea mică pentru cei adunați. S'a cântat „Imnul Regal“ de cătră elevii școloi. Apoi d-l Augustin Buhaiu președintele cercului cultural deschide ședința prin o cuvântare, arătând scopul cercurilor culturale.

După vorbirea de deschidere a urmat conferința populară despre „Portul național“ ținută de d-șoara Ana Iluțiu învă. în Bobota, în care a arătat însemnătatea acestuia din punct de vedere național, în trecut și prezent. După conferința populară au urmat coruri și declamări executate de cătră elevii școloi, cari au fost ascultate cu un viu interes de cei adunați, mai ales a plăcut foarte mult celor prezenți dialogul „Târgul lui Petrache“ executat foarte bine de cătră o fetiță și un băiat de cl. VII de sub conducerea învă. dir. A. Buhaiu.

După acestea a urmat lecția practică: tratarea unei bucăți de cetire cu cl. IV de învă. A. Iluțiu. Apoi conferința intimă în care s'a cetit de către d-na Victoria Vițian învă. în Zolnoc, lucrarea „Citirea mecanică, logică și estetică“. D-sa a arătat foarte bine metoda pe care trebuie să o urmeze învățătorul la cetit ca să poată avea un progres bun în școală. După cetirea conferinței a urmat o discuție asupra metodei pe care trebuie să o urmeze învă. la cetit pentru a obține un bun rezultat.

Președintele cercului cultural mulțumește membrilor corpului didactic pentru interesul și munca ce o depun pentru răspândirea culturii în popor și îmbogățirea cunoștințelor lor pedagogice urându-le spor la muncă și în viitor.

Bobota, la 19 Februarie 1927.

Augustin Buhalu.

inv.-președinte.

Cuvânt de adio.

Rostit la înmormântarea lui Leontin T. Turcu, fost subrevizor școlar, ținută în comuna Balca la 3 Febr. 1927.

Jalnică Adunare,

Cuprins de cele mai adânci sentimente de durere și regrete, mă apropii acum de acest sicriu trist și necuvântător, care închide în sânul său pe vecie, rămășițele pământești ale unui om al datoriei.

Am venit la scumpa țărâna ta, preaiubitul nostru coleg și tovarăș de muncă, pentruca în ceasul trist al despărțirii, înainte de a te cobori în adâncimile pământului rece, să-ți prezentăm prinosul recunoștinței și al dragostei noastre colegiale: din partea Revizoratului școlar al județului Sălaj; a tuturor membrilor corpului didactic primar și în special a celor din plasa Cehul-Silvaniei—Jibou, în mijlocul cărora ți-s'a depănat ultimul fir al activității tale și să exclamăm un scurt cuvânt de *adio*.

Plin de ambiție și idealism, deși abia la începutul carierei tale, prin o voință neșovăelnică și o muncă asiduă cu cuvântul, fapta și condeiu, ți-ai eluptat un loc de cinste în rândul muncitorilor culturii, în propovăduirea luminei și iubirii de neam și țară.

În timpul scurt ce ți-s'a îngăduit din partea Provedinței

să muncești în mijlocul nostru, ai dat dovezi de un devotat și sincer colaborator al nostru în misiunea grea de a conduce și îndrepta învățământul poporului unui județ.

Sarcina fiind însă prea grea, voința ta prea mare și munca ta prea neobosită: umerii tăi fragezi încă, nu au mai putut rezista și s'au zdrobit sub povoaarea muncii tale.

Fiind condus de o singură lozincă și având o singură țintă: „Progresul poporului în toate direcțiile“, ai fost întotdeauna între cei dintâi la muncă. Spre ajungerea acestui *ideal* te-ai jertfit pe tine însuși, trecând în vecinicie drept un erou al datoriei. Te-ai consumat singur pentru a lumina pe alții.

Și acum pleci iubitul nostru coleg, lăsând în urma ta un mare gol, pe arena culturală.

Pentru calitățile și virtuțile de care ai fost stăpânit în scurta ta activitate de luminător al poporului, deplângem cu amar stingerea ta atât de timpurie și plini de fiori și smerenie ne supunem ființa noastră atât de neputincioasă în fața Atotputerniciei Divine.

Iți promitem însă, că-ți vom păstra memoria cu sfințenie ca și a unui erou.

Adio, iubit Coleg!

Dumnezeu să-ți facă parte între cei drepecți și să te bucure de fericirea veșnică.

Adio! Adio!

D. Mărgineanu.

Descrieri etnografice.

Descântec de scrintit.

(Auzit dela Gh. Lucaciu C. Tanasie de 68 ani din Ciglean, care o știe dela tatăl său).

La noi, când cineva și-a scrintit vre-o mână sau picior, îndată aleargă la „badea Gheorghea“ cum i-se spune de toți, pentru a-i descânta.

Atunci „descântătorul“ ia unsoare de găscă dintr'o ulcică, cu care apoi unge bine partea scrintită și frecând-o cu ambele mâini, neîncetat (cât ține descântecul) zice încet :

Se luară Dumnezeu cu Sfântu Petru

Pe cale pe cărare până la podu' de aramă.

Dumnezeu trecú, Petru nu putú.

— Trece Petre!
 — Nu pot Doamne, că podeaua s'a smintit
 Și piciorul (mâna, degetul) lui (N....) s'a scrintit.
 — Trece Petre, că s'a tocmi
 Os cu os,
 Carne cu carne,
 Vană cu vană,
 Sânge cu sânge.
 Și s'a tocmi
 Mai mândru și mai frumos
 De cum a fost.
 Ca și argintu' la argintar,
 Ca și fieru' la țigan;
 Ca și argintu' strecurat,
 Care de Dumnezeu e lăsat.

(Aici se oprește și suflă peste partea scrintită, în formă de
 cruce și scuiță de trei ori în dreapta și de trei ori în stânga,
 apoi continuă:)

Fugiți scrintituri și murucituri,
 Că vă ajunge aburul meu,
 Cuvântul lui Dumnezeu;
 Gură leșinată,
 Mână nespălată!

Aceasta se repetă de nouă ori, iar la descântat se merge
 în trei zile: seara sau dimineața.

Culeasă de **Leo Miza Ioan**, inv.

Pagini de literatură.

Cărți și reviste.*)

(Dări de seamă)

G. G. Antonescu: *Pestalozzi și culturalizarea poporului*. Ediția III.
Ed. Casei Școalelor. Prețul Lei 35. Pag. 151.

Nu se putea aduce un prinos mai potrivit memoriei marelui dascăl Pestalozzi din prilejul comemorării centenarului lui, decât reeditarea lucrării atât de temeinice și scrisă cu multă competență de dl G. G. Antonescu, profesor la Universitatea din București, lucrare, care poartă titlul: „Pestalozzi și culturalizarea poporului“.

Aceasta lucrare a apărut, în a treia ediție, în luna Februarie, pentru ziua când se împlinesc 100 de ani dela moartea personalității uriașe, care a fost Pestalozzi. Faptul că aceasta carte a ajuns trei ediții, este deja un criteriu suficient pentru a putea clasifica valoarea acestei lucrări.

În cele 151 pagini autorul se ocupă mai întâi de fixarea activității lui Pestalozzi în mediul social al vremii în care a trăit. Se ocupă apoi de viața și activitatea lui Pestalozzi. După ce ne face cunoscută activitatea marelui dascăl, ne înfățișează — pentru a pricepe mai bine aceasta activitate — starea morală și materială a poporului elvețian în mijlocul căruia a muncit apostolul culturii și ne înfățișează mijloacele de îndreptare ale relelor observate la acest popor. După acestea ne înfățișează scopul și mijloacele educației. Scopul: educația morală și intelectuală. Mijloacele sau factorii educației: Familia și Școala. În sfârșit cartea are o încheiere în care se scot în evidență elementele pedagogiei pestalozziene, cari au fost primite definitiv în pedagogia modernă.

Cartea dlui Antonescu are și trei ilustrații reprezentând portretul lui Pestalozzi, monumentul lui din Yverdon și Pestalozzi

*) Soc. de editură și autorii, cari doresc să li-se facă dare de seamă în revista noastră asupra lucrărilor apărute, sunt rugați să trimită pe adresa revistei câte 2 exemplare din fiecare lucrare, cu mențiunea: pentru dare de seamă. — Redacția,

în mijlocul orfanilor la Stans. Din punct de vedere tehnic, ca toate cărțile editate de Casa Școalelor, cartea de care ne ocupăm nu lasă nimic de dorit. Prețul cărții încă e moderat.

Lucrarea aceasta este o lectură bună pentru toți intelectualii, cari poartă la suflet ridicarea poporului dela țară. În ea găsim ce a făcut Pestalozzi în anumite împrejurări și care este condiția principală pentru asigurarea bunăstării poporului. Mai ales e de actualitate, cartea aceasta azi, când sociologia vremii a scos la suprafață o mulțime de probleme, cari privesc ridicarea poporului la o bunăstare materială. Rezultatul problemelor sociologiei de azi este reforma agrară. Ori, din prilejul centenarului morții lui Pestalozzi e potrivit momentul să ne reamintim că fundamentul asigurării unei stări bune materiale a poporului este *cultura*.

Cartea dlui prof. Antonescu dacă e potrivită pentru intelectuali în genere, apoi pentru învățători este o lectură necondiționat necesară. Din ea dașcălii neamului vom vedea cum trebuie să lucrăm pentru culturalizarea poporului, fără de care un neam nu poate progresa sub nici un aspect.

Considerând importanța ideilor cuprinse și expuse în cartea aceasta, o recomandăm cu toată căldura. Citirea ei e cel mai nobil omagiu pe care îl putem aduce memoriei marelui pedagog Pestalozzi. Și suntem datori să-i aducem un omagiu, măcar acum, când se împlinesc 100 de ani dela moartea lui.

L. Ghergariu.

Gheorghe Coșbuc.

— Studiu* —

(Continuare)

Între anii 80-90 ai secolului trecut spiritul impetuos al lui Coloman Tisza inaugurează opera de maghiarizare cu forța. O atmosferă de temniță intelectuală se așterne peste biata Transilvanie și celelalte părți locuite de Români și alte naționalități de sub stăpânirea ungară. În aceeași vreme peste graniță, ori cât de strașnic eră păzită, străbate suflul dătător de nădejde al izbânzilor naționale și al preocupărilor fraților din regatul liber. Presiunea înăbușitoare deoparte și creșterea puterii naționale de altă parte au dat naștere convingerii, că „soarele pentru noi, la București

*) După O. Goga: „Coșbuc discours de primire”.

răsare“. Această convingere dă tărie de rezistență și pe mulți i-a îndemnat să treacă Carpații, să întărească puterea ce avea să vină să ne libereze, să ne scape de sub genunchiul călăului. Coșbuc simțea mai mult poate ca oricare atmosfera sufocantă și s'a trezit și în el îndemnul de a contribui la întărirea puterii lui Făt-Frumos. Stăpânit de ideea unirii fraților, plin de visuri, într'o bună zi a lăsat granița 'n urmă și s'a îndreptat spre București.

Lucrurile privitye dela distanță totdeauna ți-se înfățișează mai frumoase. Ajuns în București, unde eră cunoscut numai prin „Nunta Zamfirii“, e întâmpinat cu străngeri de mână, atât; lumea e grăbită, fiecare e preocupat și tânărul poet primește o slujbă la Minister. Dela început l'au isbit dureros: oamenii grăbiți, indiferența, vâlmășagul și goana. Dacă ar fi avut cât de puțină fire de târgoveț s'ar fi acomodat împrejurărilor, s'ar fi dat după păr, dar el eră tipul rezumativ al unui popor care n'are concesii de făcut. Dărz, îndărătnic, el proclamă în sufletul său împărăția satului. Nu vrea să audă ce se șoptește, nu vrea să vadă înfrigurarea deșartă din jurul său; trăiește cu amintirile-i scumpe din suflet, le alintă, le orânduiește, le netezește cu patimă, se înfășoară în dantelele lor, le stropește cu lacrimi de bucurie, le pune una lângă alta și le prezintă lumii pe rând în volumele: „Balade și Idile“, „Fire de tort“, „Ziarul unui pierde vară“ și „Căntece de vitejie“.

„Zările, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Sboară mierlele 'n tufiș
Și din codrii noaptea vine
Pe furiș“.

„Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind;
Turmele s'aud mugind,
Și flăcăii vin pe luncă
Hăulind“.

„Cu cofița pe 'ndelete,
Vin neveste dela râu;
Și cu poala prinsă 'n brâu
Vin cântând în stoluri fete
Dela grâu“.

„Dela gârlă 'n pâlcuri dese
Sgomotoși copiii vin ;
Satul e de vuet plin ;
Fumul alb aleno ese
Din cămin“.

„Dar din ce în ce s'alină
Toate sgomotele 'n sat,
Muncitorii s'au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a 'noptat“.

„Focul e 'nvelit pe vatră
Iar opațiile-au murit,
Și prin satul adormit
Doar' vr'un câine 'n somn mai latră
Răgușit“.

„Iat-o! Plină, de spre munte,
Ese luna din brădet
Și se 'naltă 'ncet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet“.

„Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad ;
Ritmice valurile cad,
Cum se sbate 'n dulce ropot
Apa 'n vad“.

„Dintr'un timp și vântul tace :
Satul doarme ca 'n mormânt --
Totu-i plin de Duhul Sfânt :
Liniște 'n văzduh și pace
Pe pământ“.

„Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribeag,
Tainic se 'ntâlnește 'n prag,
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag“.

E cea dintâi poezie din primul volum al lui Coșbuc. În ea e zugrăvită natura și viața atât de plastic încât îți fură sufletul: îți vrăjește înaintea ochilor sufletești tablou după tablou, te face de par' c'auzi scârțâit de care, mugeto, chioto, cântoce, sgomote, vuet și simți liniștea acompaniată de șopot de codri și de valuri, din care te-aruncă în o reverie. E natura în viață și viața în natura dela țară: e prologul întregii opere a lui Coșbuc.

Poisaje, icoane răslețe, detalii intime, vii, în cari trăiește oameni și animale, se înșiră ca într'un caleidoscop pitoresc nu numai în poezia „Noapte de vară“, ci și în celelalte pasteluri ca: „În miezul verii“, „Chindia“, „Faptul zilei“, „Toamna“, etc.

Natura în opera lui Coșbuc trăiește, o vic. „Prahova“ e fecioară năvalnică care aleargă prin lume nepăsătoare până își întâlnește alesul, pe flăcăul „Teleajenul“. „Seara“, o fată mare, îmbrăcată 'n haine roșii, îndrăgostită de flăcăul „soare“, care aleargă după el pe fășii de foc și când îl pierde plânge și de năcaz svârle cununa de trandafiri de-și scutură petalele, bate aurul de po turn, culege argintul de pe ape, despoaic codrii de lumină, ascunde fluturii de prin vălcele, culcă rândunelele și, invidioasă, pune zăvor pe ușa mândrii. Iar „vântul“, ștregar pribeag, frumos, doinește 'n frunză, și când fetole auzindu-l suspină; „Doamne; Doamne, adă-ni-l!“; s'apropie tiptil, tiptil, le prinde de mâncă, se joacă prin părul lor și-aprins... pe cea mai dragă o cuprinde... și-o sărută. — Din când în când zările se tulbură, orizontul se întuneacă, norii se întretaie brusc, furtunile se încăieră și grindina aspră lovește pământul de geme și codrul de mugește... Orchestra unui vifor în codru, sbuciumul naturii răsvrătite, ca și liniștea ei maiestatică, zâmbitoare, sunt zugrăvite plastic, lapidar ca în „Cartea Facerii“ în opera lui Coșbuc. (Va urmă).

G. Capătă.

Zilele.

*Ca niște ape veșnic primenite
Trec zilele într'una, trec grăbite
Spre zări de mintea noastră tănuite —*

*Trec zilele într'una, trec sihastru
Și valurile lor verzui-albastre
Tot spală . . . spală sufletele noastre —*

*Tot spală . . . țesătura le desnod . . .
Rămân sufletele: destrămat năvod
Căci valurile lor le rod . . . le rod —*

*Târziu . . . când mai găsești doar sdrențe rare
Se fură 'n goană undele fugare
Târându-le spre tănuita zare.*

Gheorghe Popovici.

EPIGRAMA

Indignare.

Că-l iau adesea în balon
La lume se plânge sărmanul.
Regret destul că nu-s pilot
Să-l iau numai cu-aeroplanul.

Neglijență.

O, da 'l cunoaștem, bună seamă:
Se ține foarte bine domnul . . .
Numai soția-i are teamă:
Să nu-l mai fure prea mult somnul . . .

IOAN IORDACHE.

CUGETĂRI.

Frumtusețea naturei o văd toți, dar esențafrumusceții ei, nu o vede de cât artistul; prin ajutorul lui, ceilalți pot să se apropie de înțelegerea ei.

Toți acei cari învinuiesc mijloacele materiale de nercoșită în operele lor, nu fac decât să-și ascundă neputința; căci acelaș timp și material îl întrebuințezi la o lucrare rea ca și la una bună, dar un singur lucru nu întrebuințezi la fel . . . mintea!

. Cea mai periculoasă slăbiciune e aceea de a lucra în asentimentul altora.

THEODOR LORMAN.

Note și observări.

Statutele

(Continuare)

§. 5. Din $\frac{1}{2}$ a taxelor încasate de la membrii activi, ajutători și fondatori se formează fondul societății, iar restul și interesele împreună cu eventualele venituri, provenite din alte izvoare se pot întrebuința pentru scopurile societății.

§. 6. Societatea își ține ședințele și distracțiile sale în localul școlii primare de stat, afară de orele de lecții, în timpul hotărât mai înainte de Comitet.

§. 7. Afacerile societății le rezolvă Comitetul ales din sânul membrilor activi împreună cu patronii.

Comitetul împreună cu funcționarii stă din 10 membri.

Funcționarii societății sunt: directorul, președintele, vicepreședintele, secretarul, casierul și bibliotecarul.

§. 8. Membrii comitetului și funcționarii se aleg pe timp de 3 ani în adunarea generală a tuturor membrilor, convocată spre acest scop la începutul anului școlar.

Tot în această adunare se stabilește și cenzurează bugetul societății.

§. 9. Directorul se alege totdeauna dintre membrii corpului didactic, iar ceilalți funcționari și membri ai comitetului se aleg din sânul membrilor activi cu excepția patronilor, cari se aleg dintre membrii fondatori și ajutători.

§. 10. Patronii societății dau mână de ajutor directorului și președintelui, supraveghează ordinea și buna purtare a tinerimii, dar în societate nu pot avea rol conducător sau activ afară de cazurile când directorul îl roagă pe careva dintre ei să colaboreze la conferințele, producțiile și petrecerile aranjate de societate.

§. 11. Directorul convoacă ședințele comitetului și adunărilor generale anuale în cari însuși, chiar când este împiedecat prin un delegat al său prezidează, conduce desbaterile, susține ordinea, anunță hotărârile, controlează executarea acestora și ține conferințe sau invită în acest scop alte persoane potrivite chiar și de acele, cari nu sunt membri ai societății. Tot directorul se îngrijește, ca societatea să corespundă cât mai bine chemării sale și o reprezintă în fața autorităților.

(Va urma.)

Administrație școlară.

XIV.

Incheierea și întocmirea conturilor de gestiune pe exercițiul expirat.

Po ziua de 1 Martie urmând să se sisteze ori și ce operațiune în contul exercițiului 1926, cred că nu va fi inutil să reinprospetez unele chestiuni, ce trebuie necondiționat să se știe cu ocaziunea încheierii contului de gestiune. Deși exercițiul financiar propriu zis se termină la 31 Decembrie, legea asupra Contabilității Publice mai acoardă încă 6 luni, până la 30 Iunie, pentru aranjarea definitivă a gestiunii exercițiului financiar expirat. Acest termen, așa numit *prelungirea exercițiului*, legea comitetelor școlare îl stabilește numai la 2 luni pentru comitetele școlare. Astfel, ordonanțe de plată în contul exercițiului expirat se pot emite până la 1 Februarie și se pot achita până la 1 Martie. Dacă la aceasta dată mai rămân unele cheltuieli de aranjat, în contul exercițiului expirat, aceste se pot achita numai în bază de credite speciale, deschise spre acest scop, în bugetul exercițiului în curs. Aceasta am avut-o în vedere atunci, când prin ordinul circular al Comitetului școlar județan No. 2144—1926. am cerut, ca în ziua de 1 Februarie 1927, toate comitetele școlare să raporteze de veniturile bugetare pe 1926, neîncasate încă până la aceea dată, pentru ca aceste creanțe restante să se poată alocă din oficiu în bugetele comunale pe 1927.

Subliniez termenul de *prelungirea exercițiului*, deoarece mulți, chiar și dintre organele de control superioare, sunt de credință, că la 31 Decembrie se încheie ori și ce operațiune în contul exercițiului expirat. Această credință a dat naștere apoi la mai multe cazuri, când operațiuni în contul exercițiului trecut (incasări și plăți) deși încă în termenul când se mai putea opera în contul aceluși exercițiu: se contabilizau în contul exercițiului în curs, cauzând — bineînțeles — perturbațiuni bugetare condamnable.

În perioada aceasta se operează paralel, cu două gestiuni. Gestiunea exercițiului în curs și deosebit a celui expirat. Și numai în ziua de 1 Martie se trec sumele bugetare nexecutate încă

(fie la venituri s'au cheltueli) în exercițiul expirat (1926) ca *credite speciale*, în contul exercițiului în curs. Aceasta operațiune reclamă numai decât rectificarea bugetară prin introducerea de credite noi, respective suplimentare.

Instrucțiunile relativ la mecanismul întocmirii actelor contului de gestiune se cuprind pe pag. 65—67 din „Călăuză...“ Ținem să mai adăugăm, că la contul de gestiune trebuie să se anexeze necondiționat în câte un exemplar și copia Registrului pentru materialele transformabile din cursul exercițiului și un extras din Inventar de obiectele înființate și scoase în cursul anului.

Atragem atențiunea asupra timbrării și înregistrării reglementare a actelor justificative originale. Fiecare act justificativ va fi însoțit de cuvenitul bon de plată. Actele justificative (chitanțele) pentru munca prestată pe seama școlii (plata servitorului etc.) nu se timbrează.*)

Actele justificative asupra sumelor primite dela Comitetul școlar județean ca subvenție sau ajutor în exercițiul 1926, trebuiesc înaintate separat Comitetului școlar județean, pentru descăcare. Cu aceste acte asemenea se vor întocmi dosare (borderouri) după normele cunoscute, indicându-se suma și No. ordonanței de plată, conform modelului de mai jos.

BORDEROU,

asupra actelor justificative despre întrebuintarea sumei de Lei ..... ordonanțată din partea Comitetului școlar județean al județului Sălaj cu ord. de plată No. .... din ..... 192 ..... ca subvenție pentru ..... dela școala primară de stat din comuna ..... pe anul 1926.

*

În borderou se va anexa și chitanța oficială din Chitanțier, de primirea sumei din chestiune.

Accasta sumă se trece — bine înțeles — și în contul de gestiune general indicându-se la intrate No. ordonanței de plată iar, la plăți se va indica No. raportului cu care s'au înaintat Comitetului școlar județean actele justificative despre înrebuințarea ajutorului.

Titularii ordonanțelor de plată cari nu vor înainta la termen actele justificative, se vor urmări conform logii de urmărire, fiind obligați la restituirea sumelor primite.

D. Mărgineanu.

*) Boderoul No. 5 pentru actele justificative, se va trimite în număr suficient pentru fiecare școală, notariatelor comunale și cercuale, deodată cu registrul jurnal de Casă și partizi

Ș T I R I

Centrele culturale.

Pentru înaintarea culturală și economică a poporului dela sate, actualul Ministru al Instrucțiunii, Dl I. Petrovici, a aflat și pus în funcțiune un nou mijloc de propagandă prin înființarea *centrelor culturale*, puse sub conducerea corpului dascălesc.

Rezultatele ce se vor obține pe urma lor, vor depinde de felul cum vor fi interpretate și puse în aplicare. Cum Dl Ministru chiar și între împrejurările financiare grele de azi, aduce jertfe considerabile pentru sprijinirea acestor centre de propagandă culturală, credem, că se vor obține cele mai îmbucurătoare și frumoase rezultate.

Scopul și mijloacele centrelor culturale sunt atât de amănunțit și luminos indicate în Deciziunea ce urmează mai jos, încât nu reclamă nici un comentariu din partea noastră. Dar apelăm la cei chemați să-și facă datoria și să ducă la bun sfârșit aceasta operă frumoasă.

Nr. 3387—1927.

DECIZIUNE

Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Instrucțiunii, Având în vedere nevoia, atât de mult simțită a ridicării nivelului cultural a masei mari a poporului și în special a celui dela sate,

Având în vedere nevoia întăririi suflotești a masei poporului românesc din regiunile cu populațiune eteroglotă,

Având în vedere, că o asemenea acțiune de luminare a satelor poate fi făcută în primul rând prin școală și învățătorime,

DECIDEM:

ART. I. — Casa Școalelor și a Culturii Poporului, va în-

ființa deocamdată 7 regiuni de mai intensă propagandă culturală, compuse precum urmează :

REGIUNEA I. din județele : Câmpulung, Cernăuți, Rădăuți, Storjineț, Suceava.

REGIUNEA II. din județele : Hotin, Bălți, Iași, Lăpușna, Orhei, Tighina, Soroca.

REGIUNEA III. din județele ; Cahul, Covurlui, Cetatea-Albă, Ismail.

REGIUNEA IV. din județele : Caliacra, Constanța, Durostor, Tulcea.

REGIUNEA V. din județele : Caraș, Hunedoara, Severin, Timiș-Torontal, Arad.

REGIUNEA VI. din județele : Sălaj, Bihor, Maramureș, Satu-Mare.

REGIUNEA VII. din județele : Cluj, Someș, Turda.

ART. II. — În fiecare din aceste regiuni culturale se înființează centrele culturale, cuprinse în alăturatul tablou, care face parte integrantă din prezenta decizie.

Fiecare din aceste regiuni culturale va fi condusă de un șef de propagandă culturală ale cărui atribuțiuni se arată mai jos.

ART. III. Centrele culturale vor funcționa pe lângă o școală primară de stat din localitatea respectivă și vor fi puse sub conducerea unui membru al corpului didactic local, recomandat de revizoratul școlar și aprobat de Casa Școalelor.

ART. IV. — Activitatea centrului cultural se manifestează prin :

a) Organizare de șezători festive ținute de 2 ori pe lună, Duminica sau la marile sărbători naționale, după un program stabilit de comun acord cu revizoratul școlar și după indicațiunile șefului de propagandă culturală al regiunii. În programul oricărei șezători, pe lângă muzică vocală sau instrumentală, pe lângă recitări de poezii și lectură din autorii români, pe lângă dansuri naționale și reprezentații, de teatru școlar și sătesc, va fi neapărat și o conferință cu subiect relativ la nevoile culturale, sociale și profesionale ale populațiunii din regiunea respectivă. Acolo unde mijloacele locale vor permite, conferința va fi însoțită de proiecțiuni sau de reprezentațiuni cinematografice.

b) Înființarea unei biblioteci organizată pentru a fi cât mai la îndemâna publicului cititor.

ART. V. — Conferințele vor fi ținute în primul rând de membrii corpului didactic din localitate, sau din comunele înve-

cinat; la ocazie se poate face apel la toți oamenii de cultură, ca de pildă: medici, avocați, preoți, protori, magistrați, etc. etc.

ART. VI. — La executarea programului șezătorilor culturale vor participa elevii școlii respective, sau ai altor școli din localitate ori împrejurimi, precum și orice alte elemente de bunăvoință, care posedând cunoștințele și pregătirea necesară, se oferă a concura la buna reușită a serbării. Pentru influența culturală a șezătorilor asupra auditorilor să fie mai directă, se va căuta să se organizeze corul la care să participe și asistenții. Tot astfel se vor utiliza dansurile naționale, la care participând tineretul satului, se va căuta a se face la cercul cultural o atmosferă de căldă și atrăgătoare înfrățire pentru întregul sat. Când timpul va permite asemenea șezători se pot face și sub cerul liber, în curtea sau pe alt teren al școlii.

ART. VII. — La șezătorile culturale vor participa în mod obligator membrii corpului didactic local și elevii școlii. Conducătorul centrului va stărui deosebit verbal și chiar în scris pe lângă reprezentanții tuturor autorităților institutelor din localitate și împrejurimi și mai ales pe lângă săteni, ca să participe ei și familiile lor la aceste șezători. Ca un semn al interesului ce se arată șezătorilor și acțiunilor culturale se va ține o condică de prezență, în care se va arăta programul fiecărei șezători, urmat de semnăturile persoanelor care vor asista la serbare. Semnătura va fi personală pentru știutorii de carte și prin punere de deget pentru neștiutori.

ART. VIII. — Subiectele conferințelor se vor stabili din vreme, după indicațiile Comisiei Centrale de propagandă culturală, de către conducătorul centrului și de revizorul școlar. Conferențarii respectivi vor trimite la revizorat, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua stabilită pentru ținerea conferinței, un rezumat scris al conferinței, care se va verifica personal de revizorul respectiv. Acesta va avea grijă să comunice neapărat cu 5 zile înainte de ziua șezătoarei aprobarea conferinței și eventual modificările ce le va crede necesare.

ART. IX. — După fiecare șezătoare conducătorul centrului va raporta pe cale ierarhică asupra felului, cum a decurs serbarea, arătând pe lângă programul avut și numărul participanților la serbare, după condica de prezență. Conceptul acestui raport va fi păstrat în archiva centrului. El ca și condica de prezență

vor servi ca documente la inspecțiile, ce se vor face de organele școlare de control sau șeful propagandei din regiune.

ART. X. — Pe lângă fiecare centru cultural se va înființa o bibliotecă, a cărei înzestrare cu cărți folositoare se va face anul acesta de Casa Școalelor. Biblioteca va fi pusă la dispoziția cetitorilor în orice zi de lucru și de sărbătoare în orele de după amiază. În măsura posibilității se va amenaja o sală de lectură permanentă, cu dulapurile pentru cărți, mesele de citit, rechizitele pentru scris și scaunele necesare pentru cetitori.

Cărțile din bibliotecă se vor putea da și ca împrumut cetitorului, care ar voi să le folosească acasă.

Regulele de funcționare a bibliotecii vor fi cele din regulamentul special al bibliotecilor înființate de Casa Școalelor cu modificările necesare, pentru a fi adaptat nevoilor Centrului cultural.

Acolo unde locul și mijloacele o permit se va înființa și o scenă, precum și o instalație de cinematograf.

ART. XI. — Ca un îndemn și o răsplată a muncii organizatorilor șezătoarei, Casa Școalelor este autorizată a acorda, pentru fiecare șezătoare ținută, de centrele culturale stabilite prin prezenta Deciziune, suma de 500 lei. Din această sumă se va da 300 lei conferențiarului, 100 lei vor servi pentru susținerea cheltuelilor materiale, necesitate de organizarea șezătoarei, iar restul de 100 lei se acordă conducătorului centrului, care o și al bibliotecii.

Sumele necesare în acest scop se vor ordona de Casa Școalelor pe numele revizorului respectiv. Acesta va pune la dispoziția fiecărui centru cultural, suma respectivă îndată după primire.

Sumele alocate pentru conferențiar, bibliotecar, se vor justifica prin semnare de primire într'un stat, ce se va întocmi lunar; iar sumele alocate pentru cheltuelile materiale prin acte justificative, întocmite după regulile de contabilitate publică. Atât statele, cât și actele justificative, pentru fiecare ordonanță liberată pe numele revizorului, pentru propagandă culturală se vor înainta Administrațiunii Casei Școalelor de titularii respectivi ai ordonanțelor de plată.

ART. XII. — Pentruca înrăurirea culturală și sufletescă a unui centru cultural să se poată revărsa și asupra populațiunii din satele înconjurătoare, după 3 șezători ținute cu organizația

locală, cea de a 4 șezătoare se va ține cu organizația culturală din unul din satele învecinate, care va participa, fie prin ținerea unei conferințe de către învățătorul satului vecin, fie cu întreaga organizație școlărească din satul învecinat la șezătorile dela centrul cultural. In acest caz și pentru asemenea deplasări dela satele vecine către centrul cultural se va acorda 1000 lei de fiecare șezătoare. Această sumă se va repartiza în felul următor: 400 lei pentru conferențiar; 100 lei pentru conducătorul centrului fix, iar restul de 500 lei pentru susținerea cheltuelilor de deplasare a organizației dela satul învecinat la centrul cultural, cum și pentru celelalte cheltueli materiale necesare.

ART. XIII. — Pivotal activității unui centru cultural este conducătorul lui; deaceia pe lângă conducerea bibliotecii și îndemnul la cetire a consătenilor săi, pe lângă organizarea șezătorilor, și administrarea centrului cultural, pe lângă organizarea permanentă a unui cor bisericesc cu elevii săi, conducătorul unui centru are îndatorirea, ca printr'un necurmat contact cu întreaga populațiune a satului, prin sfatul de tot momentul relativ la nevoile materiale, sufletești și profesionale ale consătenilor, să contribuie la luminarea populațiunii, la îndreptarea ei spre bine, la propășirea în toate privințele a satului și locuitorilor, pentruca determinând o stare de înflorire culturală și materială, să stabilească o atmosferă mai senină și mai apropiată de progresul timpului în care trăim.

ART. XIV. — Pe lângă îndrumările și controlul făcut de șefii de propagandă sau conferențiarilor ajutori ce s'ar putea da de Casa Școalelor, în limita fondurilor bugetare, de care dispune organizarea și funcționarea lor, centrele culturale sunt puse sub directa supraveghere și răspundere a revizorului școlar din județ, precum și a celorlalte organe de control școlar.

Pontru buna funcționare a acestor centre culturale revizorii și subrevizorii școlari vor asista pe cât posibil, în fiecare Duminică la șezătorile câte unui centru cultural. Cel puțin 2 zile din quantumul zilelor de inspecțiune, la care sunt obligați lunar revizorii și subrevizorii școlari, vor trebui să fie întrebuințate pentru a asista la șezătorile centrelor culturale. In acest scop la începutul fiecărei luni revizorul va stabili atât pentru sine, cât și pentru subrevizorii săi, centrele culturale la care vor asista. O copie de pe acest itinerar lunar va fi înaintată șefului de propagandă culturală al regiunii respective.

Orice organ de control este obligat, ca oridecâteori va inspecta o școală pe lângă care funcționează un centru cultural, să se intereseze de bunul mers al centrului, de roadele lui și să consemneze constatările făcute în procesul verbal ce va încheia. Când printr'un asemenea proces-verbal se va semnala vre-o neregulă sau rea funcționare a centrului, ori lipsă vădită de bune rezultate, dirigintele școlii este dator, ca a doua zi chiar să înainteze o copie de pe acest proces-verbal, șefului propagandist al regiunii respective, a cărui sediu va fi știut totdeauna de conducătorul centrului.

ART. XV. — Directivele după care are să se desfășoare activitatea centrelor culturale sunt date de Comisia Centrală de propagandă culturală, ce funcționează pe lângă Casa Școalelor și transmise prin propagandiștii șefi sau conferențiarii ajutori, către revizorii școlari. Aceștia sunt obligați ca în fiecare lună să înainteze șefului de propagandă respectiv o dare de seamă de mersul centrelor culturale din județele lor, semnalându-i fie progresele făcute de fiecare centru, fie neregulile eventuale asupra cărora va face propunerile de îndreptare, pe care le va găsi necesare.

În privința propagandei prin centrele culturale, scara erarhică, în sens ascendent, este următoarea: centrul cultural, sub-revizorul, revizorul, șeful propagandist și Casa Școalelor.

Numai aceste organe și potrivit ordinilor erarhic aprobate, pot lua dispozițiuni în ce privește propaganda culturală, prin centrele culturale. Orice alt organ de control nu poate decât raporta constatările făcute cu ocazia inspecției sale la centrele culturale.

ART. XVI. — Șeful propagandei dintr'o regiune este obligat ca în fiecare Duminică să țină o conferință la unul din centrele culturale din regiunea sa.

El e obligat de asemenea, ca în cursul unui an de activitate a centrelor culturale să fi inspectat, cel puțin odată, fiecare centru cultural din regiunea de sub conducerea sa.

ART. XVII. — Activitatea centrelor culturale începe la 15 Octombrie și durează până la 15 Mai ale anului următor.

ART. XVIII. — La fiecare centru cultural se va face o arhivă aparte a centrului, prevăzută cu registrele de intrare, de ieșire a rapoartelor și a corespondenței, cu condica de prezență a șezătorilor, cu condica de inspecție și procese-verbale, cu registrul jurnal de cheltueli și încasări, cum și dosarele necesare.

Fiecare centru cultural va avea un șigil cu indicarea centrului comunei și județului.

ART. XIX. — Funcționarea centrelor culturale instituite prin prezenta deciziune va începe în luna Februarie 1927.

ART. XX. — Casa Școalelor și a Culturii Poporului este însărcinată cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni.

Data azi, 28 Ianuarie 1927. — Ministrul Instrucțiunii, I. Petrovici.

* * *

În baza deciziunii de mai sus în județul Sălaj s'au înființat 18 centre culturale pentru cari s'au primit de la Casa Școalelor Lei 36.000, din cari Lei 27.000 ca onorare pentru conferențieri, Lei 9.000 cheltueli materiale de organizare și câte-o bibliotecă din 260 volume.

Centrele culturale și programul de muncă s'au satorit după cum urmează:

1. CURITĂU. Conducător: Romul Șipoș, înv. dirig.

Programul: În a) 20 Februarie a. c. conferința: *Alcoolismul*, de Romul Șipoș; b) 6 Martie conf. *Respectul față de lege și împlinirea datorințelor cetățenești*, de Romul Șipoș; c) 20 Martie conf. *Tuberculoza*, de med. Dr. E. Lichtenstein și d) 3 Aprilie conf. *Stupăritul*, de înv. Iosif Moldovan.

2. BUCIUMI. Conducător: Ioan Știrbu, înv. dirig.

Programul: În a) 28 Februarie a. c. conferința: *Insemnătatea portului național*, de Ioan Știrbu și *Nașterea poporului român*, de Alexandru Șuta; b) 6 Martie conf. *Iubirea de patrie*, de Ioan Știrbu; c) 20 Martie conf. *Despre cooperatie și însemnătatea ei*, de Cornel Oțiel preot și d) 3 Aprilie conf. *Folosele cetitului*, de Alexandru Șuta.

3. GĂLPÂIA. Cond.: Gavril Câmpeanu înv. dirig.

Programul: În a) 20 Febr. a. c. conferință: *Iubirea de neam, limbă și țară și împlinirea datorințelor cetățenești*, de Gavril Câmpeanu; b) 13 Martie conf. *Despre meserii și comerț*, de Gavril Câmpeanu; c) 27 Martie conf. *Îmbunătățirea stării sanitare a sătenilor prin curățenie, nu-*

trire, și combaterea alcoolismului și a boalelor venerice, tuberculozei, etc., de medicul de circumscripție și d) 10 Apr. conf. *Cooperarea*, de Gavril Câmpeanu.

4. CEHUL-SILVANIEI. Conducător: Paul Miclea înv. diriginte.

Programul: In a) 12 Febr. a. c. conferința: *Propășirea culturală a neamului*, de Paul Miclea; b) 13 Martie conf. *Cooperarea* de Paul Miclea; c) 25 Martie conf. *Iubirea de neam, limbă și țară și împlinirea datorințelor cetățenești* de A. Galan și d) 3 Aprilie conf. *Necesitatea industriei și comerțului la poporul nostru* de S. Gudea.

5. ARINIȘ. Conducător: Gheorghe Șimon înv. dir.

Programul: In a) 20 Februarie a. c. conferința: *Iubirea de neam, limbă și țară și împlinirea datorințelor cetățenești* de Gheorghe Șimon; b) 13 Martie conferința: *Imbrățișarea meseriilor și comerțului* de Gheorghe Șimon; c) *Imbunătățirea stării sanitare a sătenilor prin curățenie, nutrire și combaterea alcoolismului și a boalelor venerice și tuberculozei, etc.* de medicul de circumscripție și d) 10 Aprilie conf. *Cooperarea* de Gheorghe Șimon.

6. CRASNA. Conducător: Aurel Iepurean înv. dir.

Programul: In a) 27 Februarie a. c. conferința: *Iubirea de patrie* de Aurel Iepurean; b) 6 Martie conf. *Drepturile și datorințele cetățenești* de Cornel Gheție prețor; c) 20 Martie conf. *Despre civilizație* de Dr. Ludovic Ciato avocat și d) 3 Aprilie conf. *Din economie* de Alexandru Vaida notar.

7. VÂLCĂUL DE JOS. Conducător: Ioan Petrișor înv. diriginte.

Programul: In a) 20 Februarie a. c. conferința: *Statul în muncă pentru ridicarea poporului* de Ioan Petrișor; b) 6 Martie conf. *Desvoltarea muncii* de Vasile Pop preot; c) 20 Martie conf. *Cu ce s'ar putea ocupa țărănul iarna cu folos* de Teodor Gordan înv. și d) 3 Aprilie conf. *Deșteptarea sentimentului național și a dragostei față de portul vechiu românesc* de Vasile Pop preot.

8. MOFTINUL-MIC. Conducător : Ioan Rațiu înv. diriginte.

Programul: In a) 20 Februarie a. c. conferința : *Formarea limbii române* de Ioan Rațiu ; b) 13 Martie conf. *Istoria Românilor până la Mihai Viteazul* de Maria Rațiu ; c) 27 Martie conf. *Literatura poporănă* de Ioan Rațiu și d) 3 Aprilie conf. *Cooperatia* de Ioan Rațiu.

9. JIBOU. Conducător : Dumitru Ilea înv. dirig.

Programul : In a) 6 Martie a. c. conferința : *Folosul stupăritului* de Dumitru Ilea ; b) 20 Martie conf. *Dragostea de țară și împlinirea datorințelor cetățenești* de D. Ilea ; c) 3 Aprilie conf. *Cresterea copiilor* de Maria György și d) 23 Aprilie conf. *Cultivarea pomilor* de Florian Metes înv.

10. TIHĂU. Conducător : Aug. Maxim înv. dirig.

Programul : In a) 27 Februarie a. c. conferința : *Insemnătatea meseriilor* de Aug. Maxim ; b) 13 Martie conf. *Foloasele învățaturii* de Margareta Gönci ; c) 27 Martie conf. *Cooperatia* de Augustin Maxim și d) 3 Aprilie conf. *Iubirea de patrie și îndeplinirea datorințelor cetățenești* de Emil Șerbu înv.

11. SUPURUL DE JOS. Conducător : Patriciu Pop înv. diriginte.

Programul : In a) 27 Februarie a. c. conferința : *Portul național* de Elena Palade ; b) 13 Martie conf. *Mândria națională* de Patriciu Pop ; c) 27 Martie conf. *Pregătirea pământului pentru însămânțare* de Augustin Miclea și d) 3 Aprilie conf. *Superstițiile la poporul român* de Elena Palade.

12. HODOD. Conducător : Simion Budea, înv.

Programul : In a) 20 Februarie a. c. conferința : *Nașterea poporului român și Școala și Biserica*, de Simion Budea ; b) 6 Martie conf. *Portul național*, de Simion Budea ; c) 25 Martie conf. *Despre boalele venerice*, de Augustin Șimonca farmacist ; și d) 3 Aprilie conf. *Despre comerț și meserii*, de Petru Grofu.

13. BĂDĂCIN. Conducător: Gavril Pop, înv.

Programul: In a) 20 Februarie a. c. conferința: *Din trecutul poporului român*, de Gavril Pop; b) 13 Martie conf. *Despre meserii și comerț*, de Gavril Pop; c. 27 Martie conf. *Îmbunătățirea stării sanitare a sătenilor prin curățenie, nutriție, combaterea alcoolismului și a boalelor venerice, tuberculozei, etc.*, de Gavril Pop, ori de un medic; și d) 10 Aprilie conf. *Cooperativa*, de Gavril Pop.

14. HALMOȘD. Conducător: Gavril Gâlgău, înv. diriginte.

Programul: In a) 27 Februarie a. c. conferința: *Alcoolismul*, de Ignațiu Binder; b) 13 Martie conf. *Iubirea de neam, limbă și țară și împlinirea datorințelor cetățenești*, de Gavril Gâlgău; c) 27 Martie conf. *Despre meserii și comerț*, de Gavril Gâlgău; și d) 10 Aprilie conf. *Cooperativa*, de Gavril Gâlgău.

15. TAȘNAD. Conducător: Gheorghe Nichita, înv. diriginte.

Programul: In a) 20 Februarie a. c. conferința: *Din trecutul neamului: Alexandru cel bun*, de Gheorghe Nichita; b) 13 Martie conf. *Îmbrățișarea meseriilor și comerțului*, de Ioan Filip; c) 27 Martie conf. *Alcoolismul*, de Gheorghe Nichita; și d) 10 Aprilie conf. *Cooperativa*, de Gheorghe Nichita.

16. SATU-MIC. Conducător: Josif Varhaniovschi, înv. diriginte.

Programul: In a) 20 Februarie a. c. conferința: *Activitatea centrelor culturale pentru ridicarea nivelului cultural al poporului dela sate*, de Josif Varhaniovschi; b) 6 Martie conf. *Inceputul neamului românesc și folosul învățaturii*, de Josif Varhaniovschi; c) 20 Martie conf. *Pocăitismul ca pericol religios-moral și național*, de Ioan Filip preot; și d) 3 Aprilie conf. *Îmbrățișarea meseriilor și negoțului*, de Josif Varhaniovschi.

17. DINDEȘTI. Conducător: Ștefan Șestac, înv.

Programul: In a) 27 Februarie a. c. conferința:

Iubirea de patrie, de Ștefan Șestac; b) 6 Martie conf. *Ai carte, ai parte*, de Florica Nemeș; c) 20 Martie conf. *Iubirea de școală*, de Valeria Șestac; și d) 3 Aprilie conf. *Cooperafia*, de Constantin Albu, înv. diriginte.

18. VĂȘAD. Conducător: Ambroziu Sabou, înv. diriginte.

Programul: In a) 27 Februarie a. c. conferința: *Insemnătatea și scopul centrelor culturale*, de Ambroziu Sabou; b) 13 Martie conf. *Apicultura în economie ca izvor de câștig*, de Emil Pop; c) 27 Martie conf. *Rolul femeii în educație și gospodăria casnică*, de Ana Sana; și d) 3 Aprilie conf. *Iubirea de neam, limbă și credință, ca mijloc de cultivare a sentimentului național în pupor*, de Nicolae Chirvai.

* * *

In fiecare ședință unul dintre membrii Corpului didactic dela școală ori altă persoană, va face câte o lectură din autorii rămâni, iar elevii școlii vor contribui cu coruri, declamări și jocuri naționale.

Pentru asigurarea bunei reușite a acțiunii, domnii conducători vor avea grije, ca ședințele să se țină regulat la termenul statorit și programul să se execute cu precizie.

Rapoartele cerute vor fi înaintate la timp cu observarea ordinilor.

Executarea se va controla.

Revizor școlar,
J. MANGO.

Serbarea comemorării lui Pestalozzi. În ziua de 17 Februarie când s'au împlinit 100 de ani dela moartea marelui pedagog Pestalozzi, s'a aranjat și în Zălau o serbare în amintirea lui. S'a arătat viața și activitatea distinsului pedagog și s'a insistat asupra importanței pentru zilele noastre a ideilor, a jertfelor și stăruințelor lui. Un elev al școlii normale a citit din impresiile nemuritorului Pestalozzi, în cari par'că simți căldura sufletului lui plin de iubire. Pe lângă aceste puncte s'au mai executat de elevii școlilor secundare coruri, o declamare, un solo și câteva bucăți de muzică. Serbarea s'a făcut din inițiativa școlii normale cu concursul liceului și al școlii secundare de fete. Au luat parte la această serbare membrii corpului didactic de toate categoriile din localitate, mulți intelectuali și școlile române. Notăm că compatrioții noștri maghiari nici de data aceasta când eră vorba de comemorarea educatorului omenirii, nu și-au putut călca pe inimă să ia parte, cum s'ar fi convenit la o astfel de serbare. Faptele vorbesc. C.

Redacționale. 1. — Am anunțat, că revista va apărea cu un program amplificat de două ori pe lună în extenziune de 24-32 pagini. Până acum ne-am ținut de cuvânt. A apărut revista regulat și încă în maximum de pagini anunțat fiecare număr. Ce privește conținutul și forma ne-am năzuit să fie din ce în ce mai bună. Și, achitarea abonamentelor întârzie. Nu știm care e cauza;

atât numai constatăm, că până când în anii precedenți pe timpul acesta mult peste jumătate din abonați și-au solvit abonamentul fără a fi urgitați și s'a putut plăti regulat prețul de tipărire, în anul acesta — până în prezent — abia și-l-au achitat de tot 15 inși și de jumătate 6, așa că la tipografie suntem datori deja peste 25.000 Lei din prețul de tipărire al celor 4 numere apărute. Facem această constatare dureroasă și dăm aceste date să vadă fiecare situația, să se convingă, că așa nu se poate să ai nutremânt sufletesc și informații. Sperăm că fiecare abonat va reflecta serios și-și va face datoria.

2. — Domnul Emil Pocola su-părându-se pentru recenzia ce i-s'a făcut broșurei intitulată „Unificarea sufletească națională“ în revista „Școala Noastră“ N-rii 21-22 din 1926, și-a anunțat în scris retragerea din comitetul de redacție al revistei. Directorul revistei i-a arătat, că nu este motivat pasul ce-l face și i-a făcut propunerea să renunțe la retragere. Văzând că nu e aplicat a prezentat actul de retragere comitetului de redacție. Comitetul de redacție examinând cazul, în ședința din 10 Februarie, găsește nemotivat pasul dlui Pocola; numai în cazul când ar fi încercat a dovedi netemeinicia celor afirmate despre broșura Dsale și nu i-s'ar fi dat loc în revistă îi eră motivat pasul ce-l face. Regretă că pentru dorințe exprimate se supără și ne părăsește. Pentru a nu da prilej la interpretări nebazate, decide ca

imediat după acest anunț să se publice în întregime scrisoarea dlui E. Pocola prin care își anunță retragerea din comitetul de redacție al revistei.

* *

„Domnule Director al revistei
„Școala Noastră“,

Eeram creatori mândri și creatori modești ai rev. „Școala Noastră“, apoi suflete mulțumite de sine și suflete ce se îndoesc de propriile puteri, suflete, grupate în jurul revistei, cari trăesc tocmai din viața mai puternică a gândului lor. Toți avem nevoie de alinare și mântuire și-și-o căuta în alții. În pretini, în cetitori, în muncă, în gertfe...

Fără îndoială însă, un om într-o obligație a sa, să dă numai în parte; și e ușor și mai dos cazul să se potrivească părți din sufletele omenești, grupate, decât sufletele întregi. Defapt între oameni legea existenței sociale nu e afinitate electivă, ci contrastul, antinomia dintre suflete. Chiar la cele mai de aproape înrudite încă poți descoperi părți deosebite, poți avea surprinderi, poți releva contraste și suferi de opunere. Din aceste contraste și conflicte poate se iasă însuși progresul.

Dar, ca oameni cinstiți și suflete creștinești; deveniți în lupta vieții elemente foarte cumpănite și prevăzătoare, ne întrebăm, uni pe alții, până unde se meargă contrastul, conflictul, ca se iasă tot gândul bun al creației...?

Fost'am la congrese inv., cu

dorul și eu însărcinare specială dela conducerea, rev. „Școala Noastră“, se raportează, și mi-sa publicat raportul cceselat, ciunit, cu o notă a redactorului N. Nistor, că nu-i adevăr ceiace constatează în raport. Alte lucrări date revistei „Șc. N.“ spre publicare au trecut prin tuhsură și au fost însoțite de notele corectorilor, cari nu erau de natură se dea tărie și entusiasm, nici autorului și nici cetitorilor. O singură lucrare a fost norocoasă să se publice, fără a i-se altera textul; ceia cetită în conferința revizorilor întruniți la Sighetul Maram.

Ideialismul mi-a dat tărie sufletească se îndur toate; se contribui la răspândirea culturii, se fac jertfc.

În conferința „Unificarea sufletească națională“, ținută în adunările învățătorilor sălăgeni, apărută deja în biblioteca învățătorilor Nr. 4; redând cele primite din alte suflete în chip credincios și însoțindu-le de sincerul sentiment al iubirii, a tot ce formează tezaurul nostru sufletesc: am chemat învățătorii, să trăiască prin bogăția sufletului românesc, larg, biruitor, măestos, înălțat peste agitațiile și patimile omenești. Revista inv. Sălăgeni „Școala Noastră“, cu nota sa luată în n-rii 21, 22, despre apariția broșurii „Unificarea sufletească națională“, răsună scurt, și termină: „Bucuric ne-ar cuprind... dacă îndemmurile, autorului, ar fi îmbrăcate în o haină clară, corectă, pură, adevărat românească“.

Dar, rev. „Șc. Noastră“, mă are, deja dela înființarea ei,

în comitetul de redacție, și sunt autorul alor 4. broșuri apărute în biblioteca învățătorului; și dacă pentru rev. „Șc. N.” nu mă pot exprima în forme de artă, de știință, ceiace acuma, a doua-oră o afirmă conducerea rev. „Șc. N.”; nu-mi rămâne altceva, dacă conducerea revistei manifestă astfel de sentimente despre rostul meu, decât un, rămas bun.

Te rog, Domnule director i-a la cunoștință, că prin prezenta scrisoare am dimisionat din comitetul de redacție a rev. „Școala Noastră” și mă rog, numele meu inserat între membrii, de pe plicul revistei să se șteargă.

Domnule Director, Vredniciile noastre sunt de multeori neînțelese mulțimii și slujba noastră împrejurul altarului școlai o mistică. — Judecată severă nu ne e îngăduit să facem. Căci noi înșine vom fi judecați de alții — slabi și neiertători — după noi: la dreptul, care ar și mai fi frumseța sufletului nostru, dacă am cere pedeapsa pentru fiecare greșală? De la noi nu rămân fapte. Acelea trec. Ci rămâne un răsunet, un ecou, în alte suflete, și dacă, innul ce l-am cântat noi în viață a fost frumos și puternic; îl trec și altor suflete, în alte generații, — altfel se topește curând după noi și ecoul cântecului nostru.

Primiți, dle director, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Tășnad, la 28 Dec. 1926.

(ss) *E Pocola*

† **Alexandru Szabó**, director onorar și învățător tit. la școala primară de stat din Zălau, după scurte suferințe a decedat în 24 Februarie a. c., în vârstă de 52 ani, deplâns de soție și de 3 copilași minori.

Inmormântarea-i s'a făcut în 26 Februarie a. c. la ora 4 p. m. pe lângă asistența unui public destul de numeros, constător din rudeni, cunoscuți, membrii Corpului didactic și elevii școlai primare de stat din localitate și reprezentanții câtorva instituții. Marea pleiadă de elevi, cari i-au trecut pe sub mână în cursul celor 34 ani de serviciu, ca și mulți din vechii săi colegi și prieteni, s'au ținut departe de a da cinstea cea din urmă vechiului lor dascăl și povățuitor, prieten și coleg.

Directorul școlai de stat Ioan Gozman și inv. Alex. Kovács, în cuvinte alese și bine simțite descriu activitatea defunctului și își iau adio de la bunul lor coleg, deplâns de micuții săi elevi și întreg corpul didactic al școlai.

Corul din Zălau, dirijat cândva și de dânsul, a cântat frumos acasă, și în cimitir, câteva cântări duiioase.

Defunctul cră un bărbat bine pregătit și înzestrat cu frumoase calități. Cariera și-a început-o la școala confes. rom. cat. din Zălau, de unde după un serviciu de 13 ani a trecut ca învățător, apoi director la școala de stat, pe care a condus-o cu pricepere și iscusință timp de 11 ani.

Odihnească în pace! *Mg.*

Radio. În luna trecută s'a instalat și în Zălau un aparat de audiție radiofonică. Aparatul este proprietatea Casinei Române și este instalat în localul acestei instituții. Aducem la cunoștința onoraților cetitori acest fapt pentruca atunci când se găesc în reședința de județ și împrejurările le permit, să nu piardă ocazia a gusta din desfătările suflatești de cari se pot împărtăși luând parte la ședințele de audiție radiofonică. Se pot auzi opere, operete și concerte din orașele mari din apus. **C.**

O faptă vrednică de urmat. Planul Asociației Inv. din jud. Sălaj, relativ la ridicarea unui „Cămin“ pentru fiii de învățători, cari urmează școli secundare în județ, deja este cunoscut de aproape toată lumea.

Broșura dlui Emil Pocola, intitulată: „Unificarea suflatească națională“ se valorizează tot pentru augmentarea fondului acestui „Cămin“.

Un gest frumos, do care numai bucura ne putem și care gest pentru noi, învățătorii, pe cari ne atinge mai de aproape chestiunea, trebuie să ne încurajeze și mai mult, este și împrejurarea, că Școala normală de fete „Domnița Ileana“ din Șimleu a înțeles apelul Președintelui Asoc. județene și pentru elevele claselor V—VI-a a procurat 80 ex. din broșură, pe deoparte cu scopul ca să ne dea modestul ajutor bănesc pentru „Cămin“, iar pe de altă parte, ca și elevele deja de pe acum să se obișnuiască cu chestiuni de cari în viață zilnic vor întâmpina.

Las să urmeze adresa trimisă președintelui Asociației Inv. din județ:

Școala Norm. de fete „Domnița Ileana“ Șimleul-Silvaniei

No. 32—1927.

Domnule Președinte,

Adresa Dvoastră No. 40-926 s'a discutat în ședința Corpului profesoral din 18 Ianuarie 1927. Intrucât s'a găsit foarte potrivită propunerea Dvs suntem rugate din partea întregului Corp profesoral a Vă transmite cele mai călduroase mulțumiri. Odată cu aceasta Vă rugăm a ne trimite școlii 80 exemplare din aceasta broșură (Unificarea suflatească națională) fiindcă suma necesară este colectată de cele două clase superioare a V-a și a VI-a. Încă odată Vă mulțumim și Vă rugăm a transmite întregii Asociațiuni mulțumirile noastre și ale viitoarelor învățătoare.

Șimleul-Silv. 21 Ian. 1927.

Directoare,

ss. Adela Dr. Meseșian.

O faptă ca aceasta este vrednică de laudă și de urmat. (s. o.)

Material didactic și bibliotecii. Ministerul Instrucțiunii în fiecare an distribue gratuit prin Casa Școalelor material didactic și bibliotecii școlare pentru școalele urbane și rurale. Distribuția însă se face la cererea direcțiilor școlare. Cum școalele primare din județul nostru deși sunt atât de lipsite de material didactic și bibliotecii, nu s'au prea folosit de acest mare favor, atragem atențiunea dlor directori să înainteze prin Revizoratul șco-

lar cât mai urgent cereri către Casa Școalelor pentru a-și putea înzestra școalele cu cele necesare pentru ușurarea muncii și îmbunătățirea învățământului.

Mg.

Carnetele de călătorie pe C. F. R. sunt prelungite, după cum scriu ziarele, până la data de 1 Mai a. c. *M.*

Sărbătorirea lui Edison. La New-York și în alte orașe ale Americii vor avea loc mari serbări în cinstea lui Edison, cel care a născocit telefonul și gramofonul. Acest mare învățat împlinește în curând 80 de ani

de viață. După știrile gazetelor americane, o și acum cu mintea limpede, vede fără ochelari și se bucură de cea mai bună sănătate. „*Meseșul*“.

Aviz Domnii directori de școale cari au primit liste de subscripții pentru volumul de poezii al dlui Ioan Iordache, sunt rugați să binevoiască a le înapoia fie că le-a subseris cineva fie că nu, cât mai urgent. Listele, sunt rugați a le expedia cu eventualele sume încasate cu tot pe adresa dlui Ioan Iordache Zălau, Prefectura județului. *I.*

Posta Redacției.

Dlui C. B., C. C. Puterea educativă a basmului în unul din proximele numere.

Dlui M. V. C., Ș. m. P. Filuind cărțile . . ., asemenea în unul din numerele ce vor urma.

Dlui Gh. P., O Cununa care sângerează, în proxinul număr. — Clopotele și Poemele asemenea în numerele ce vor urma.

Dlui A. S., A. Cântarea în școala primară în unul din proximele numere.

Dnci I. G. G. Invățătorul ca orator ocazional se va publica. Din ale altora fără, indicații, nu le putem publica. Din ale mele, prima bună, celelalte . . .

Dlui I. G., C. De ce nu ai dat indicație mai detaliată. E. V. nu e deajuns. Lucrarea deși conține pasagii frumoase nu putem jertfi o serie întreagă de numere pagini pentru reproduceri menite mai mult părinților.

Dlui L. M. I., C. — O zi de iarnă, nu se poate.

Dlui I. C., C. Viața o frumoasă când farmecă; când însă schiopătoază și te poartă prin prozaic? . . . Să citești și studiezi și-apoi . . .

Dlui A. Ö., Ș. După primirea primei scrisori s'a și expediat regulat.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientos, în cel mai scurt timp.

No. ad. 1781—1926.

Harta mică a Județului.

Invităm pe toți învățătorii, cari au primit harta cea mică a județului Sălaj, ca fără întârziere să ne trimită prețul, ca să ne putem face socoteala cu autorul.

Sperăm, că nu vor fi necesare alte urgități. Cluj

Zălau, la 8 Februarie 1927.

No. 1660—1926.

Minimul elevilor dela școalele particulare.

„România Ministerul Instrucțiunii, Inspectoratul Regiunii II-a școlare Oradea No. 5100—1926. Domnule Revizor, In legătură cu cererile susținătorilor de școli particulare, Vă punem în vedere, că acești susținători trebuie să dovedească că la școală sunt înscriși și urmează regulat cel puțin 20 elevi, conform art. 2 din lege și regulamentul legii. Aceasta dovadă se face prin o declarație a Comitetului școlar al respectivei școli indicându-se numărul elevilor pe clase. p. Inspector șef: ss. Gh. Tulbure, Șeful serviciului: ss. Indiscifrabil.“

Zălau, la 2 Februarie 1927.

No. 11—1927.

Cunoașterea limbei române.

Se comunică ordinul de mai jos spre știre și conformare. „România Ministerul Instrucțiunii Inspectoratul Regiunii a II-a școlare Oradea No. 12464—1926. Domnule Revizor, Avem onoare

a Vă comunica în copie ord. Ministerului No. 150.806—1926, spre a lua notă: „Domnule Inspector Șef, În legătură cu dispozițiunile art. 7 din legea învățământului primar, Vă facem cunoscut, că Ministerul a hotărât următoarele: În școlile particulare primare unde sunt numai elevi maghiari, învățătorii vor trebui să știe ungurește. Acolo unde învățătorul ungur nu va ști românește, se va însăreina un învățător aparte pentru cele 3—4 materii cari trebuiesc predate după lege în limba română. — În școala unde se găsesc elevi în număr egal, se vor menține sau se vor înființa secții maghiare. Dir. Gen. N. Dumitrescu”. Inspector Șef: P. Dan. Șeful serviciului: Indiscifrabil.

Zălau, la 1 Februarie 1927.

No. 133—1927.

Zi liberă înaintea sărbătorilor Crăciunului și Paștelor.

Comunicăm mai jos spre știre și conformare ordinul Onor. Inspectorat școlar cu No. 299—1927, Domnule Revizor, Avem onoare a vă face cunoscut, că Ministerul cu ordinul No. 149.514—1926 în urma adresei Sfântului Sinod al bisericii ortodoxe române a aprobat ca elevii din toate clasele cursului primar să aibă câte o zi liberă înaintea unei sărbători sau Dumineci în cele două mari posturi: Nașterea Domnului și al Sf. Paște pentru a fi svediiți și împărtășiți după datinele credinței noastre. Veți comunica acest ordin tuturor școlilor de Stat din județul D-voastră. p. Inspector-Șef: (ss) P. Dan. Șeful Serviciului: (ss) Bunea.

Zălau, la 22 Ianuarie 1927.

No. 187—1927.

Examen de diferență între școala primară și secundară.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii publice No. 157.982—1926 spre luarea la cunoștință și conformare. „În legătură cu dispozițiunea art. 60 din legea învățământului primar, vă facem cunoscut, că până se vor stabili prin legea învățământului secundar, normele și condițiunile examenului de diferență între absolvirea școlii primare și școala secundară, Ministerul nu rezoalvă nici o astfel de cerere”.

Zălau, la 27 Ianuarie 1927.

No. 252 - 1927.

Recomandă Tabloul Generalului Averescu.

Comunicăm mai jos spre știre și conformare ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii cu No. 154311—1926. Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, că Dl Căpitan penzionat C. M. Ionescu din Str. Spitalului No. 12 Brașov a întocmit un tablou istoric al D-lui general Averescu Alexandru pe care vi-l recomandăm pentru școlile din județul D-voastre. — Doritorii se vor adresa d-lui Căpitan la Brașov. — Director general: ss. Indiscifrabil. Sub-Director: ss. Indiscifrabil“.

Zălau, la 31 Ianuarie 1927.

No. 253 - 1927.

Recomandă tabloul de D. Stănescu.

Comunicăm mai jos în copie ord. On. Minister cu No. 8322—1927 atrăgând deosebita atențiune a tuturor membrilor corpului didactic. „Domnule Revizor, Plutonierul invalid de război, Dumitru Stănescu din comuna Văleni Fodgeria jud. Muscel, a întocmit un tablou reprezentând o scenă reală din războiul pentru întregirea neamului și îl oferă spre vânzare cu suma de Lei 20. Calea aleasă de acest plotonier invalid de a-și câștiga pâinea zilnică fiind din cele mai demne constituie o pildă morală reală care poate servi pentru educația școlilor. În acest scop de a i acorda un modest ajutor, în limitele posibilității, Ministerul Vă roagă să-l recomandați comitetelor școlare, a comanda la autor în comuna Văleni Fodgeria jud Muscel, numărul de tablouri ce vor crede de cuvântă. Director general: ss. Indiscifrabil. Sub-Director: ss. Indiscifrabil“.

Zălau la 31 Ianuarie 1927.

No. 254 - 1927.

Recomandă tablourile zoologice și botanice.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii No. 1409—1927 recomandând în deosebita atențiune a direcțiunilor școlare și comitetelor școlare aceste tablouri intuitive. „Domnule Revizor, În școlile primare și complimentare fiind nevoie de tablouri intuitive de Zoologie și Botanică cari aduc servicii reale învățământului și instruirii elevilor și cari

ablouri în urma războiului au fost distruse, Vă facem cunoscut, că la librăria „La doi frați școlari“ din Calea Rahovei 89 București, se află asemenea tablouri a 26 Lei bucata lipite pe carton cu capse și șnur. Vă invităm a le recomanda comitetelor școlare din județul DVOastre spre a fi introduse în școală. Se mai recomandă de asemenea și portretele MM. LL. Regele și Regina lucrate în ulei foto-relief pe pânză cu prețul de Lei 150 perechea, cari trebuiesc introduse neapărat în fiecare școală pentru a se ști cine este primul Rege al tuturor românilor și făuritor al României Mari. Se înaintează o listă de tablouri. p. Miuistru: Emeric Oteteleşanu. Director General: Titus Patriciu“.

Lista tablourilor intuitive :

Animale: Leul, Tigrul, Leopardul, Girafa, Cerbul, Elefantul, Oaia, Zebra, Câini, Pisici, Capre, Vaca, Rața, Barza, Rândunicile, Calul, Măgarul, Porumbelul, Găina și cocoșul, Capra sălbatică, Poreul, Bufnița, Căprioara, Crocodilul, Bivolul, Vulpea, Foca, Ariciul, Rinocorul, Curcanul, Cămila, Epurele de câmp, Veverița, Păunul, Epurele de casă, Șoarecele și șobolanul, Struțul, Șerpi, Broasca și șopârla, Lupul, Ursul, Gâsca, Papagalul, Vulturul, Maimuțe, Bisonul, Bivolul asiatic, Racul, Corbul, Renul, Șerpi exotici. — *Plunte:* Tutunul, Cartofii. Nufărul, Ceaiul, Ridichea, Orezul și grâul, Căcao, Acacia Verck, Bumbacul, Lămâia, Porumbul și trestia de zahăr, Scorțișoara, Cafeaua, Indigoul, Ardeiul și Pătlăgeaua, Bananul, Cocosul (coală dublă), Smochina Banyă, Mango, Palmira, Artocarpus, Flori regulate, Flori neregulate, Fecundația, Fructe cărnoase, Fructe uscate, Rădăcini și trunchii. Portretele MM LL. Regele și Regina lucrate în ulei pe pânză. La comandă se trimete 20% aconto.

Zălau, la 4 Febr. 1927.

No. 255—1927.

Constantin Ravari exclus din învățământ.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 7533—1927. a dispus că fostul învățător suplinitor Constantin Ravari dela școala din Tuzla Costinești jud. Constanța, să nu mai fie primit în învățământ, făcându-se culpabil de delapidare de bani publici și părsire de post.

Zălau, la 4 Februarie 1927.

No. 296—1927.

Broșura „Lucru Manual“.

Aducem la cunoștința membrilor corpului didactic primar, că a apărut a 5-a broșură „Lucru Manual“ de dl. T. Florian, inspector de lucru manual, Cluj.

Având în vedere, că în românește până în prezent, n'a apărut nici o lucrare în acest gen, învățătorii fiind din această cauză aproape cu desăvârșire desorientați în ce privește problema lucrului manual educativ, broșurile amintite sunt mijloace foarte importante pentru predarea cu succes a lucrului manual, conform programei analitice.

Toate lucrările sunt intuite cu ilustrațiuni.

În broșurile apărute până acum se cuprind următoarele lucrări: Îndoitori de hârtie; îndoitori și țesături; tăeturi și lipituri; împletituri; țesături din hârtie; lucrări din carton subțire; lucrări diferite din carton; aparate de intuiție; legatul cărților; hărți în relief; modelaj; mular și lucrări din lemn necojt.

Le recomandăm cu căldură pentru toate bibliotecile școlare.

Prețul unei broșuri este 25 Lei.

Se pot comanda la librăria „Banca Învățătorilor“ Cluj.

Zălau, la 18 Februarie 1927.

No. 323—1927.

Controlul învățământului religios.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Inspectorat școlar No. 896—1927 spre știre și conformare.

Domnule Revizor, Avem onoare a vă comunica în copie ordinul Ministerial No. 109497—1926, care stabilește chestiunea controlului învățământului religios în școlile primare, pentru a fi comunicat tuturor membrilor corpului didactic primar.

La raportul Dvs. No. 7092—1926, cu privire la dorința consistorului eparhial ortodox român din Oradea, de-a inspecta școlile primare de stat, avem onoare a vă răspunde, că Ministerul în urma avizului Consiliului de Inspectori generali, nu aprobă aceasta, întrucât regulamentul pentru aplicarea legii precizează destul de lămurit că acest control cade în sarcina Ministerului Instrucțiunii, totuși Ministerul admite controlul bisericii numai asupra catehetilor, cari predau religia în școlile primare, iar sub

formă pur informativă și numai în acest mod se admite ca învățătorii, la ora de religie să fie nzițați de organele bisericești, cari le pot da și sfaturi personale, fără însă a le consemna în procesele verbale. — p. Ministru, (ss) Titus Patrioiu. — Inspector Șef, (ss) Bota. — Șeful serviciului, (ss) Bunea.

Zălau, la 15 Februarie 1927.

No. 409—1927.

Istoria Românilor în ilustrații și planșe pentru intuiție.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Inspectorat școlar cu No. 1172—1927.

Domnule Revizor, În editura „Ramuri” Craiova, a apărut un album istorie alcătuit de Dl Apostol Culea, intitulat „Istoria Românilor în ilustrații”, care poate fi cu mult folos utilizat la lecțiile de istorie, atât în școlile primare cât și secundare. Costul unui exemplar este de 175 Lei. Se pot comanda direct dela editură, dacă nu se găsește în orașul Dvs. Cooperativa „Economia” din Tighina a pus în vânzare o serie de 43 planșe cu material intuitiv din: gospodăria sătească, tehnologie și arboricultură. Planșetele conțin fotografii explicative bine lucrate, diferitele părți ale plantei, uscate și bine preparate, tăieri ale trunchiului și coajei și tot materialul ce se referă la chestiunea respectivă, iar sticlulele pentru materia lichidă sunt preparate din sticlă albă și solidă. Intreaga colecție de material intuitiv, costă 6560 Lei și se trimite numai contra achitării costului. Adresa: Societatea Cooperativă „Economia” Tighina, Str. Alexandru cel Bun 66. Vă rugăm a aduce acestea la cunoștința școalelor din jud. Dvs. Inspector Șef, (ss) G. Bota. — Șeful serviciului, (ss) Bunea.

Zălau, la 15 Februarie 1927.

No. 434—1927.

Primirea băieților orbi în Institutul de orbi din Cluj.

Publicăm ordinul de mai jos cu invitarea să i-se dea atențiunea cuvenită:

România. — Ministerul Instrucțiunii. — Inspectoratul școlar al Regiunii a II-a Oradea No 1180—1927. — Domnule Revizor, Avem onoare a vă comunica mai jos în copie adresa No. 66—1927 a Institutului de orbi din Cluj, rugându-vă să binevoiți a

da tot concursul Dvs. și Dnii subrezorzi, pentru ca Dnii învățători din județul Dvs. să se recomande pe copilașii cari ar urma să fie trimiși aceluși institut, venindu-le în ajutor spre a deveni elemente utile lor și societății:

Domnule Inspector Șef, Institutul de orbi al statului, din Cluj, mai având în anul curent 12 locuri vacante de bursieri ai statului pentru băieții orbi în etate 7—11 ani, cu ocazie vă rog să binevoiți a aproba și a dispune ca Dnii învățători din Regiunea școlară ce cu onoare conduceți, să bine-voiasecă a îndruma copiii orbi cu etatea amintită aflați în comunele Regiunii Domniei-voastre, la Institutul de orbi din Cluj, Calea Dorobanților, 25.

Neavând altă modalitate de a aduce aceasta la cunoștința celor interesați, de altă parte publicațiile prin diferite jurnale din țară, nu au avut efectul dorit, îndrăznesc să vă cer prețiosul Domniei-voastre concurs, mai ales, că se știe din experiență că numai Dnii învățători au prilejul cel mai bun să cunoască precis situația copiilor în etatea școlară din comunele lor, și deci vor fi orientați dacă în comunele Dlor sunt sau nu copii orbi în etatea de școală.

Cum institutul nostru este o școală specială, organizată cu 8 clase ascendente și 4 clase de cursuri profesionale pentru orbi cu scop ca ei să devie elemente utile lor și societății, ei pot să-și însușească cunoștințele lor pentru viață numai în instituțiile speciale, precum este și a noastră. Internarea și educarea acestor copii nu este numai în interesul lor, ci chiar în al poporului nostru. Sperând că nu ne veți refuza cererea noastră, vă rog, Domnule Inspector Șef, să binevoiți a primi încredințarea distinsei mele stime. — Director, (ss) G. Balarovici. — L. S. — Dsale Dlui Inspector Șef al Regiunii școlare Oradea. — p. Inspector Șef, (ss) Pompiliu Dan. — Șeful serviciului, (ss) Bunea. Zălau, la 18 Februarie 1927.

No. 474—1927.

J. Mitrică, exclus din învățământ.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 13247—1927 a dispus ca învățătorul suplinitor J. Mitrică, care a funcționat în anul trecut în județul Calușara, comuna Kadievo, să fie îndepărtat din învățământ, ne mai având dreptul să mai ia post la nici o școală din țară, deoarece s'a făcut vinovat de nereguli bănești și abuzuri, fapte nepotrivite demnității unui învățător. Zălau, la 22 Februarie 1927.

No. 508 -1927.

Cărți postale pentru „Liga Unității Culturale.

Ordinul de mai jos se comunică pentru conformare și observare.

România. — Ministerul Instrucțiunii. — Direcțiunea generală a învățământului Primar și Normal-Primar No. 10112—1927. Domnule Revizor, Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor a tipărit câteva serii de cărți postale cu scop de-a se vinde în folosul construirii palatului său. Vă facem cunoscut, că Ministerul vă autorizează să dați tot concursul pentru vinderea acestor cărți postale, iar sumele încasate se vor depune la timp. Director general, (ss) Titus Patriciu.

Zălau, la 22 Februarie 1927.

No. 510—1927.

Harta României în relief, de Francisc Balay.

Ordinul de mai jos se comunică pentru conformare.

România. — Ministerul Instrucțiunii. Direcțiunea Generală a învățământului Primar și Normal-Primar No. 18922—1927. Domnule Revizor, Dl Francisc Balay, directorul orfelinatului „Regina Maria“ din Arad, ne încredințează că pentru a se face învățământul geografic cât mai intuitiv, a alcătuit în culori și relief harta României, pe care Ministerul cu ordinul No. 66277—924 o-a aprobat pentru uzul școlilor normale, secundare și primare. Aducându-vă la cunoștința cele de mai sus, vă facem cunoscut, că Ministerul o recomandă spre a fi cumpărată dela editor cu 30 Lei exemplarul. Din acest preț oferă 5 Lei de fiecare exemplar cumpărat pentru ajutorul copiilor orfani. — Director general, (ss) Titus Patriciu.

Zălau, la 22 Februarie 1927.

No. 517—1927.

Abonamente restante la revista „Lamura“.

Onor. Minister cu ordinul No. 9483—1927 a dispus reținerea din salariu a abonamentelor restante pentru revista „Lamura“.

Având în vedere, că numărul restanțierilor este 400, iar operațiunile de reținere ar cauza o muncă enormă la administrația financiară; invităm pe toți învățătorii cari sunt datori la

revistă să-și achite datoriile direct la administrația revistei, despre ceea ce ne vor raporta în termen de 3 zile indicând suma achitată.

Până la executarea ordinului prezent nu se vor elibera chitanțele de plată. Zălau, la 22 Februarie 1927.

Nr. 594—1927.

Angajamente de serviciu conform art. 159 din lege

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii, Nr. 13 455 din 24 Februarie 1927 punându-le în vedere tuturor învățătorilor cari au beneficiat sau vor beneficia de favorurile art. 159 din legea învățământului primar să înainteze până la data de 1 Aprilie 1927 Revizoratului școlar angajamentele în 3 exemplare (indiferent că până acum au depus angajamente sau nu).

„Domnule Revizor școlar, Avem onoare a Vă face cunoscut, că învățătorii din județul Dvs. care au obținut dela stat conform art. 159 din lege sau vor dori să obțină, va trebui să facă angajamentul în trei exemplare că se obligă pentru totdeauna să servească în învățământ în acele localități.

Angajamentul astfel format va fi înaintat Ministerului spre acceptare dintre care unul va fi păstrat de Minister, unul la Inspectorat și altul la Revizorat.

Veți lua cunoștință de aceasta dispozițiune și veți comunica celor în drept. Director general, ss. Titus Patriciu. Subdirector, ss. Indescifrabil“. Zălau, la 4 Martie 1927.

No. 595—1927.

Amânarea termenului pentru examenul de definitivat și înaintare pe loc.

Conform ordinului telegrafic al Onor. Minister, aduc la cunoștință tuturor celor interesați, că termenul examenului de definitivat s'a amânat pe data de 14 Martie ora 8 dimineața iar examenului de înaintare pe loc, pe data de 1 Aprilie a. c.

Zălau, la 27 Februarie 1927.

No. 688—1927.

Se aduce la cunoștință candidaților înscriși pentru examenul de definitivat, că în baza ord. Onor. Minister al Instrucțiunii No. 28.534 - 1927 pentru inv. din județul nostru examenul se va ține la Școala normală de învățători din Oradea, în ziua de 14 Martie a. c. când vor fi obligați să fie prezenți.

Zălau, la 7 Martie 1927.

I Mango, rev. școlar.

Comitetul școlar al județului Sălaj

No. 394—1927.

Intocmirea contului de gestiune pe exercițiul 1926.

În conformitate cu dispozițiile art. 49 din regulamentul pentru aplicarea Decretului Lege privitor la organizarea comitetelor școlare, punem în vedere tuturor comitetelor școlare, oă orice operațiune asupra exerc. 1926 se sistază la aceasta dată.

Conturile de gestiune pe 1926 se vor întocmi conform instrucțiunilor date în această privință și se vor înainta *comitetului școlar județean cel mai târziu până la 15 Aprilie 1927* după care termen nu se mai admite nici o întârziere.

Borderoul No. 5 necesar dosarelor pentru acte justificative, se vor trimite în număr suficient pentru toate școlăle, la adresa notariatelor.

Zălau, la 23 Februarie 1927.

Prefect-Președinte,

(ss) **Dr. N. Cristea.**

Contabil,

(ss) **D. Mărgineanu.**

Asociația Învățătorilor din județul Sălaj

Nr. 7—1927.

CIRCULAR

către toți Președinții Cercurilor Culturale.

Domnule Președinte,

Înceia înființării unui Cămin al învățătorilor din județul nostru este veche.

Azi însă, când ideea e din nou la ordinea zilei și ne preocupă, nu numai pe noi, sălăjenii, ci — putem zice — pe toți învățătorii din toate județele țării, avem o datorință morală, ca punând umăr la umăr, mână în mână să aducem toate jertfele cari ni se cer pentru înființarea fondului, în vederea ridicării unui Cămin propriu, ca la vremea sa să putem pune piatra fundamentală cu mândria adevărată a omului, care și-a făcut datoria.

Datoria aceasta este a tuturor celor cu inimă. Și noi credem firm, că învățătorimea sălăjană e cu inimă și nu se va retrage când i se va cere obolul modest spre acest scop.

Să luăm pildă dela învățătorii altor județe, cari deși nu

sunt în condițiuni materiale mai favorabile decât noi, ne-au întrecut de mult, aducând asemenea jertfe pentru obște și pentru viitor.

Suntem convioși, că vom întâmpina și greutăți până la îndeplinirea intențiunilor noastre, dar speranța noastră e mai puternică pentru a crede, că cei mai mulți vor fi cu noi, ne vor urma în nizuințele de bine.

O pildă vrednică de urmat ne-au arătat și colegii din subsecția (plasa) Supurul de jos, cari au semnat o declarație conform căreia, în fiecare lună vor achita pentru fondul Căminului 100 Lei (pe anul întreg 1200 Lei) taxă odată pentru totdeauna. Prima rată (100 Lei) deja au și vărsat-o locului indicat (Inst. de credit și ec. „Sylvania“ în Șimleu).

La ofensiva noastră culturală ce urmăm a face primim cuvinte de îmbărbătare și dela societăți similare, din alte județe.

Dela „Căminul Studenților“ al învățătorilor din jud. Arad primim următoarele rânduri cu hârtia No. 25—1926 27. — „La primirea scriptului Dvoastre am fost cuprins în sufletul meu de o bucurie nespusă văzând nobilele intenții de cari Dvoastre sunteți conduși. Veți întâmpina enorme obstacole până la ajungerea scopului dorit, deoarece astfel sunt împrejurările de azi; însă nu cedați acestora nici chiar văzându-vă amenințați de cele mai grele lovituri. O zi aceasta în baza experiențelor de conducere a acestei case dăscălești, care azi a devenit cea mai dulce mamă, care ocrotește la sinul ei pe toți fiii dascălilor din acest județ. Un tezaur de neprețuit ați câștigat atunci, când acest internat îl veți vedea deschis. Numai voință tare, dar foarte tare și Vi-se va realiza dorul ș. a. m. Colegul Dvoastre Petre Ciucur, dir. adm.“

Tot la fel primim cuvinte de încurajare dela Internatul Casei Învățătorilor din Satu-Mare și din alte locuri, dându-ne și unele indicații de urmat pentru ajungerea cât mai sigur a scopului ce dorim.

Comitetul nostru a avut în vedere importanța acestei mișcări și s'a ocupat în modul cel mai serios de chestiunea înființării unui Cămin Învățătoresc în județ.

În urma și bazat pe hotărârea Comitetului Asociației noastre, adusă în unanimitatea voturilor, în ședința ținută la 18 Decembrie 1926 în Șimleu și în legătură cu circularele noastre No. 40 și 45--1926, publicate în revista „Școala Noastră“ No. 2—1927, Vă trimitem, dle President, 2 ex Declarație, rugându-

vă să binevoși a aduce chestiunea pe tapet în proxima ședință a Ceroului Cultural de sub conducerea Dvoastre și a stării ca fiecare membru să o semneze, pentru a putea asigura și în această formă augmentarea fondului căminului.

Raportul și Declarațiile, Vă rugăm a ni-le trimite îndată după ședință, pentru a putea lua măsuri în consecință.

Ne place a crede că acțiunea Dvoastră va fi încoronată cu succesul deplin pe care îl nădăjduim și noi, după cari, vă rugăm să primiți expresia deosebitei noastre considerațiuni.

Șm'eu. la 19 Februarie 1927.

Președinte,
Simion Oros mp.

Notar,
Valeria Lobonțiu mp.

Asociația Învățătorilor. — Secția Sălaj.

No. 8—1927.

BCU Cluj / Convocare. Library Cluj

Domnii membrii ai Comitetului Asociației Învățătorilor din județul Sălaj, prin prezenta sunt convocați la ședința ordinară a comitetului, care se va ține în Zălau în ziua de 31 Martie 1927, ora 10 a. m. fix, în biroul directoral al școlii primare de stat.

La ordinea zilei:

1. Deschiderea ședinței.
2. Raportul prezidial.
3. Desbaterea Regulamentului pentru înființarea și administrarea fondului „Căminului Inv.”
4. Desbaterea Regulamentului pentru Asociația de ajutoare a învățătorilor.
5. Alte eventuale chestiuni de ordin general.
6. Propuneri diverse
7. Închiderea ședinței.

Șm'eu la 20 Februarie 1927.

Președinte:
(ss.) **Simion Oros**

Notar:
(ss.) **Valeria Lobonțiu**